

  
**Evanjelická**  
**Bratislava** .....  
december  
2009



- 1 **Martin Šefranko:** ÚVODNÉ SLOVO
- 3 **Andrej Hajduk:** ZA CIRKEV
- 4 **Stanislav Piętak:** BOŽÍ ZÁMĚR JE ZACHRÁNIT ČLOVĚKA A POUŽÍT SI JEJ K ZÁCHRANĚ DALŠÍCH
- 7 **Terézia Lenczová:** KREŠŤANSKÁ ŽENA DNES
- 10 **Peter Borgula:** ĎAKUJEM TI, JEZU KRISTE, ZA UZDRAVENIE, ZA TVOJE DARY AKO PERLY
- 11 **Anna Polcková:** MÔŽEŠ VARI BOŽE, NA SLOVÍČKO?
- 13 **Christian Buchholz:** HLADANIE BOHA
- 17 **NA SLOVÍČKO SO SESTROU DIRIGENTKOU VIEROU JÄGEROVOU (Pripravil Milan Jakš)**
- 19 **Milan Jakš:** SPIEVAM TI, PANE
- 20 **Ludovít Muntág:** HOMÍLIA NA ZÁVER CIRKEVNÉHO ROKU
- 22 **Karol Pavlů:** KDE SA STRATILA ZÁHRADA EVANJELICKEJ NEMOCNICE?
- 24 **CIRKEVNÉ SPOMIENKY DR. ING. PETRA ZAŤKU (pokračovanie)**
- 25 **Janka Krivošová:** K HISTORICKÉMU OBRAZU V MALOM EVANJELICKOM A. V. KOSTOLE NA PANENSKEJ ULICI V BRATISLAVE
- 28 **Eva Bachletová:** HODNOTY PRÍTOMNOSTI A MLADÁ GENERÁCIA
- 31 **Lenka Bardíková:** JEŽÍŠ TO S TEBOU NEZABALIL. NEZABAL TO ANI TY!
- 33 **Erika Hlačíková:** NA SLÁVU BOŽIU A RADOSŤ LUDSKÚ
- 34 **Lenka Molitorisová:** SRDCE FANÚŠIKA – SRDCE UČENÍKA
- 35 **Karina Mičovská:** VÍKENDOVKA DORASTU 6. – 8. 11. 2009
- 36 **Jaroslav Matys:** POĎAKOVANIE
- 38 **Katarína Minaričová:** RODINNÉ CENTRUM BENJAMÍN BILANCUJE ROK SVOJEJ ČINNOSTI
- 40 **Martin Kamenský:** Z NAŠEJ HISTÓRIE (pokračovanie)
- 42 **Martin Šefranko:** STARÁ ŠTEDROVEČERNÁ ZVESTĚ
- 44 **Andrej Hajduk:** KAPLÁNSKE ZAČIATKY
- 45 **Andrej Hajduk:** VRACIAM SA K TEBE
- 46 **Peter Synak:** SLOBODA V KRISTOVI
- 49 **POZÝVAME VÁS NA VÝSTAVU HISTORICKÝCH GLÓBUSOV**
- 50 **Martin Šefranko:** MARTIN LUTHER: JAK SE MODLIT (Rada pro dobrého přítele); MODLITBY
- 52 **PÁN BOH MÁ VESELÝCH LUDÍ RÁD VEČERA PÁNOVA V DOMÁCNOSTI ÚRADNÉ HODINY – KONTAKTY**

Na obálke: *Brat biskup Stanislav Piętak káže na text 2. Korintským 8, 10 – 15 na službách Božích pri 95. výročí posviacky budov Evanjelického domu starostlivosti (EDS) v Bratislave, 27. 9. 2009 na nádvorí EDS.*



**Evanjelická  
Bratislava**

časopis **Cirkevného zboru ECAV Bratislava**, Konventná 11, 811 03 Bratislava, www.ecavba.sk; tel.: 02 5441 3031, konventna.ba@ecav.sk. Registračné číslo: 1744/97, december 2009. Zostavil: *Martin Šefranko*. Foto na obálke: 1. s. *Juraj Predný*; 4. s. *Martin Korenica*. Jazyková redaktorka: *Valéria Jablonská*. Grafický dizajn: *Eva Kovačevićová-Fudala*, Tlač: *Tlačové štúdio Váry, Trnava*

Milí bratia a milé sestry,  
v našich zemepisných šírkach slávieme Vianoce v období, keď je najmenej dňa – slnka a najviac noci – temnoty. Tmy je však dosť aj okolo nás i v nás. Tiež zatemeného zraku. Výstižne o tom píše Peter Osuský v 49. tohoročnom čísle Evanjelického posla. Spomína, ako cestou na zasadnutie Národnej rady SR denne míňal chátrajúcu „evanjelickú“ nemocnicu. Uvádza: „S radosťou som po dlhých rokoch zažil obrat. A potom štvanicu. Štvanie proti tomu, kto ho spôsobil. Nepamätám sa, že by bola programová štvаница predtým – proti tomu, kto spôsobil či aspoň umožnil úpadok. Nevidíme? Nechceme vidieť?“

Potrebuje Krista, svetlo Jeho múdrosti a pravdy. Bez Neho zostávame v tme, nemáme pravdivý obraz ani o sebe, ani o dianí okolo nás. Dáme sa viesť emóciami, ktoré bývajú klamné a zradné. Budeme veriť viac tomu, čo si sami nahovárame, alebo čo nám nahovoria iní. Stratíme reálny pohľad. No Vianoce sú svedectvom, že Boh k nám v Ježišovi prišiel skutočný, reálny – v tele z mäsa a kostí, že nie je len vzletnou ideou či klamlivým pocitom. V Jeho svetle vidíme svetlo, u Neho je prameň života (por. Žalm 36, 10). Z Neho smieme čerpať múdrosť pre naše počínanie, pre duchovnú a mravnú obnovu. Zápas o ňu neskončil.

O svetlo Kristovej múdrosti a pravdy prosme v diskusiách na dôležité témy, ktoré v súčasnosti prebiehajú v našom zbere. Jednou sú ďalšie kroky v pastorálnom obvode Dúbravka, ktorý vyjadril túžbu po osamostatnení sa. Ďalšou je

diskusia o takom stvárnení jedných z našich nedeľných služieb Božích, aby väčšmi hovorili jazykom súčasných mladých ľudí i tých, ktorí nevyrástli v cirkevnom prostredí alebo sa mu odcudzili.

Blíži sa aj termín zápisu budúcich prváčikov do základných škôl. Milí rodičia, prosím, nezabudnite ich prihlásiť na evanjelické náboženstvo. Verím, že popri rodičovskom poslaní, v ktorom ste nezastupiteľní – dávať Vaším ratolestiam dobrú duchovnú orientáciu a byť im príkladom vo viere, láske a nádeji – pomôže aj stretávanie na hodinách evanjelického náboženstva svojou troškou tomu, aby naše deti už od mladosti smerovali do večnosti.

V tomto čísle Evanjelickej Bratislavy nájdete aj prihlášku do nášho cirkevného zboru. Možno bude impulzom pre Vás aj oficiálne vyjadriť spolupatričnosť ku komunite evanjelikov v Bratislave. Môžete ju však s láskavým slovom pozvania ponúknuť aj ľuďom, ktorí sa hlásia k evanjelickému vierovyznaniu, no zatiaľ nie do evanjelickej cirkvi – nepatria ešte do žiadneho z jej cirkevných zborov. Povzbudzujem Vás k tomu.

Nikdy nevieme, ktoré Vianoce budú naše posledné. Vážme si Svetlo, kým nám svieti a choďme za Ním ako synovia a dcéry Svetla, aby nás neprikvačila tma. Dôverujme Kristovi, a nechajme sa naplniť Jeho svetlom, aby cez naše počínanie, slová a postoje svietil Ježiš aj iným (por. Ján 12, 35 – 36).

Želám Vám pozhnané vianočné sviatky!

**MARTIN ŠEFRANKO**  
**poverený predsedajúci**  
**zborový farár**

## ZA CIRKEV

*Za cirkev takú, aká je, dnes prosíme,  
ochráň ju, zveľaď, posväť, Hospodine,  
a kde je málo svornosti a viery,  
zas nech sa láskou z nebies pevne stmelí.  
Slúbil si, Pane, v svojom slove svätom,  
že budeš s nami až do konca vekov,  
Tvoje sa slovo nikdy nepominie,  
nech viera v našom zbore nevyhynie!  
Utvrď nás v pravde, pomôž vyznať, Bože,  
že cirkev ani peklo nepremôže,  
dedičstvo sväté Tebou požehnané  
dopraj nech deťom čisté odovzdáme.  
Amen.*

*Za cirkev bez poškvrnny, aj bez vrásky,  
úprimnej viery, bratskej čistej lásky,  
za cirkev svätú podľa Tvojho slova,  
v ktorej sa plní Tvoja svätá vôľa,  
za cirkev, drahé spoločenstvo svätých,  
kde žijú verní ako Božie deti,  
za cirkev, kde ľud verí v odpustenie,  
s nádejou istou čaká na vzkriesenie,  
za cirkev, ktorú teší život večný,  
s anjelmi pripojí sa k slávo piesni,  
za Tvoju cirkev modlíme sa, Pane.  
Amen.*

**ANDREJ HAJDUK**

## BOŽÍ ZÁMĚR JE ZACHRÁNIT ČLOVĚKA A POUŽÍT SI JEJ K ZÁCHRANĚ DALŠÍCH

**Kázeň na text 2. Korintským 8, 10 – 15  
na službách Božích při 95. výročí posviacky budov  
Evangelického domu starostlivosti (EDS)  
v Bratislave, 27. 9. 2009 na nádvorí EDS**

Vážený bratislavský sbore,  
milí bratři a sestry!

Přináším vám z Těšínska srdečné pozdravy a upřímné blahopřání k devadesátému pátému jubileu Evangelického domu starostlivosti, k jeho zvelebování a znovuoživení pro službu milosrdenství. S velkým respektem jsem opakovaně četl o dobročinné službě vašeho sboru v dějinách. Milosrdenství Pána Ježíše Krista zde našlo nebývalý ohlas.

Víme, že z deseti uzdravených z malomocenství pouze jeden se vrátil poděkovat Pánu Ježíši. Tento příběh má své pokračování v dějinách církve. Váš sbor patří k těm výjimečným, které na spásenosné evangelium odpověděly ochotným následováním a věčnou službou Pánu Ježíši Kristu. Dobročinná služba v dějinách vašeho sboru je velmi strhující a hodna následování. Jejich počátků se těžko dopátráme, ale víme, že už v roce 1695, v dobách útlaku evangelíků, zde byla zřízena záložna na podporu sirotků. A z Božího slova také víme, že Pán Bůh je pomocníkem sirotků (Ž 10, 14), či dokonce Otcem sirotků a ochráncem vdov (Ž 68, 6). Pomoc sirotkům a vdovám v jejich soužení spolu s posvěceným životem je projevem pravé a čisté zbožnosti, která se líbí našemu Bohu Otci (Jk 1, 27). Vidíme, že dobročinné úsilí vašich předků se líbilo Pánu Bohu a tep jeho požehnání rozhojňoval

ušlechtilé dílo, které se navzdory všem překážkám rozrostlo do úctyhodných rozměrů. Zdroj tohoto požehnání nevyschl a my se dnes můžeme povzbuzovat slovy 136. žalmu: „Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné.“ Blaze sboru, který má lidi, kteří tomu věří a ochotně se stávají prodlouženou rukou Boží laskavosti.

Boží záměr je zachránit člověka a použít si jej k záchraně dalších. Je to zřejmé z úvodního textu: „*Bůh má moc zahrnout vás všemi dary své milosti, abyste vždycky měli dostatek všeho, co potřebujete a ještě vám přebývalo pro každé dobré dílo...*“ (2 K 8, 10). Největším darem, který nám Bůh dává ve svém Synu, Ježíši Kristu, je věčný život. Někomu to možná zní divně „dar v Kristu“, neměl bych raději říct „skrze Krista“? I tak by se to dalo říct, ale ďábel je velmi přeběhlý a člověk by si mohl myslet, že život věčný získá od Krista, a pak se už bez něj obejde. Proto apoštol Pavel zdůrazňuje „*v Kristu*“: „*Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu*“ (Ř 6, 23). Kdo přijme Krista, přijímá v něm vše, co potřebuje pro tento i věčný život. V Kristu je nám dán život věčný. Proto základní otázkou po smyslu života je: „Přijal jsi Boží dar – Ježíše Krista?“

Je to dar a darem se nepohrdá ani se s ním nekupčí! K němu nemůžeš nic do-



*Biskup Sliezskej evanjelickej a.v. cirkvi Stanislav Piętak pri kázni na nádvorí EDS*

dat, k jeho získání nepotřebuješ bohatství ani mimořádné schopnosti, jen upřímnou důvěru říct: „Pane, Ježíši, smiluj se nade mnou, chci ti patřit!“ Kdo přijímá Krista, přijímá odpuštění hříchů, nové svědomí, nové touhy, nový život. Takový člověk se ochotně podrobuje Duchu svatému, aby mu zušlechťoval charakter, připomínal mu Boží slovo, radil a dával sílu k nezištné službě. To vše Ti chce dát Bůh v Kristu, chceš to i ty?

Když člověk přijme Krista a žije s ním, evangelium přestává být pro něj frázi, ale spásenosnou a životodárnou mocí. Mládež v jednom našem vesnickém sboru se trápila tím, že ve vesnici nikdo nechce přijmout jejich pozvání. Všichni se znali a hranice společenství byly jasně vyhraněny. Mládež zkoušela všechny možné způsoby jak oslovit

nevěřící. Začali se pravidelně modlit o své přátele. Pak v jedné části třineckého sídliště založili klub, mládež z ulice zaujali svým přátelstvím, zajímavým programem a sdílením evangelia. Během tří let z toho vznikla více než třicetiletá skupina mládeže. Strůjci tohoto programu, povzbuzeni Božím požehnáním, pak zamířili do sídliště Šumbark v Havířově. Toto město dříve proslulo jako mladé socialistické, čili ateistické město. Naši mladí evangelíci o prázdninách zvali děti a mládež z ulice, zpívali s nimi a vyprávěli jim o Kristu. Mládež, která si myslela, že o ni nikdo nemá zájem, jen dealeri drog a policie, najednou poznala, že je kdosi miluje. Jedna pětiletá dívka, která měla u sebe tříletou sestru, říkala: „Zítra určitě přijďte zas!“

Maminku měla celý den v práci, otce neměla a na ulici ji bylo smutno. Najednou poznala, že ji má rád Pán Ježíš, a z těch, kteří o NĚm vyprávějí, vyzařuje jeho láska.

Jiná mládež pravidelně pořádala dvoutýdenní tábor s křesťanským programem pro jeden dětský domov z Ostravy. Loni po výměně vedení domova nová ředitelka nedovolila, aby pro děti připravili tábor křesťané, ale postarala se o něj sama. Děti po takovém pobytu byly velmi nespokojené a říkaly: „My chceme tábor s křesťany.“ Ředitelka letos byla donucena ustoupit a tábor pro tento dětský domov opět pořádala evangelická mládež.

Svět potřebuje Krista, ale poselství o něm se stává pro lidi přesvědčivé a přitažlivé, když učedníci Pána Ježíše jeho lásku nejen zvěstují, ale i uskutečňují. Její síla mění svět. Město Korint bylo městem, ze kterého se šířilo pohoršení. Když se tam dostalo evangelium Ježíše Krista, změnilo mnohé lidi, jejich osudy, jejich charakter, jejich vztah k Bohu, jejich časnost i věčnost. Evangelium k nim přišlo z Jeruzaléma. Křesťané v Jeruzalémě se ocitli v nouzi. Korintští z podnětu apoštola Pavla uspořádali sbírku. Je to nádherný příklad, jak Ježíšova láska pulzuje přes hranice, přes moře, přes kontinenty... Moc této lásky postupně dobývala celou pohanskou říši, až podkopala tehdejší otrokářství a zrušila jej. Evangelium – poselství Kristovy lásky – měnilo svět a má moc jej měnit k lepšímu i dnes.

Pán Bůh k tomu potřeboval kdysi zakladatele evangelické nemocnice v Bratislavě. Dnes si používá vás. Jeho žeh je veliká, proto Pán Ježíš nás vyzývá, abychom se modlili o vyslání dělníků na jeho žeh.

Mým úkolem je dnes připomenout, že Pán Bůh na tomto velkém díle v Bratislavě potřebuje dělníky. Jestli jsi nepřijal jeho dar spasení v Ježíši, pak nevíš o čem je řeč a potřebuješ především spasení, Ježíše Krista. On tě miluje a chce ti dát věčný život, pros o něj, věř, jedině on ti může dát spasení a život věčný.

Když jsi ovšem vírou přijal spasení v Kristu, pak tě tento dar nemůže nechat nečinným. Apoštol Pavel s jistou samozřejmostí předpokládá „*budete obohacováni, abyste mohli být velkoryse štědrí...*“. Toto není zátěž, ale naplnění života: být „potrubím“ mezi pramenem Boží lásky a těmi, kteří ji potřebují. Vyžaduje to pravidelně sáhnout do kapsy a přispět na Boží dílo. Vyžaduje to čas, navštívit a povzbudit skleslé na duchu. Vyžaduje to spolupráci ve sboru, podřídit svou vůli Boží vůli ve společném úsilí Božího lidu. Vyžaduje to stálý modlitební zápas, denní čerpání síly z Božího slova, vyžaduje to věrné následování Krista. Ale právě toto přináší díkuvzdání Bohu: „*Neboť služba této oběti nejen doplňuje, v čem mají bratří nedostatek, nýbrž také rozhojňuje díkuvzdání Bohu*“.

A toto je předchůf nebeské slávy. Tam uvidíme milující tvář našeho Spasitele, Pána pánů, Ježíše Krista a spolu se všemi zachráněnými jej budeme oslavovat za nevystižitelný dar spasení. Přeji vám, aby tady z Bratislavy se již nyní nesl stále mohutnější dík Bohu, ... *za jeho nevystižitelný dar!* Ať to uslyší nebe, ať to pozná země! A radost ať naplní srdce všech vás učedníků Pána Ježíše Krista! Amen.

**STANISLAV PIĚTAK**  
**biskup Slezskej evangelickej**  
**a. v. cirkvi**

## KREŠŤANSKÁ ŽENA DNES

**Referát prednesený v Malom ev. kostole v Bratislave, 26. 9. 2009, pri 140. výročí založenia spolku Živena**

Milé sestry, milí bratia!

Úvodom k môjmu príhovoru na uvedenú tému poviem obsah pojmu kresťanská žena (v analógii k pojmu kresťanský muž): Dnes i v každej dobe dejín kresťanstva kresťanská žena/kresťanský muž je človek, ktorého oslovil Kristus, ktorý prijal v krste Jeho nový život (pozri J 3, 5) a tento nový život v sebe a okolo seba s pomocou Božej milosti ďalej rozvíja a šíri. Svoj životný štýl – v rodinnom živote, v zamestnaní, vo verejnom živote – upravuje podľa svojej viery. Tým sa podstatne odlišuje od okolitého sveta, hoci z vonkajšieho pohľadu sa od neho akoby skoro v ničom neodlišuje...

Ako môže kresťanská žena plniť svoju misiu dnes? Pokúsím sa na túto otázku odpovedať – ak dovoľíte, podľa svojej osobnej životnej skúsenosti. Na lepšie vnímanie som si môj príhovor rozčlenila na 4 časti.

### 1. Obraz dnešnej ženy – kto ho určuje?

Ak kupujete denník SME, už viac ako dva roky v piatok je v ňom príloha pre ženy. Skoro vždy si ju aspoň letmo pozriem. Celkové zameranie je určené na povzbudenie žien pracovať na sebe, byť úspešnou. Často sa tu používa slogan: „Ženy vydržia viac ako muži!“ Prezентujú sa tam ženy úspešné v povolání, vo vzdelaní, v športe, v móde, v kuchárskom umení, v politike, azda ešte v „manažovaní“ domácnosti na vyš-

šej úrovni. Ale čo mi chýba, čo sa tam z trojakého rozvojového nasmerovania žien nevyskytuje, je materstvo v zmysle rozvojovej stratégie života ženy. Ak, tak len ako kratučká epizóda uprostred úspešnej kariéry pred i po materstve. Ženy vzdelané, sebavedomé a úspešné... Toto je masmediálny obraz ženy dneška. Tak chcú mať ženu feministicky orientované médiá, Európsky parlament, liberálne orientované politické strany a „mimovládky“.

Iný obraz: ženy postihnuté rozvodmi, ženy nemilované a opúšťané nemilujúcimi mužmi, ženy klamané a klamúce, ženy samovychovávateľky svojich detí, ženy donútené a zmanipulované k potratu, ženy túžiace po dieťati a ženy odmietajúce dieťa, ženy vo vojnových konfliktoch ako obraz bolestnej matky Krista...

V ktorom z uvedených obrazov sú ženy šťastné?

### 2. Posolstvo Božieho slova o žene v porovnaní s poznatkami vied o človeku

Apoštol Pavel v Liste Efezským (Ef 5, 21 – 28a) hovorí veľmi zásadné veci o ženách a nerozlučne s nimi i o mužoch, lebo platí: „... stvoril Boh človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril; ako muža a ženu ich stvoril“ (1 M 1, 27). Preto patria k sebe, ak sa niečo deje s mužom, deje sa aj so ženou a opačne. Tak apoštol Pavel hovorí:

„*Buďte si vospolok poddaní v bázni*

*Kristovej: ženy svojim mužom ako Pánovi, lebo muž je hlavou ženy, ako aj Kristus je hlavou cirkvi. On je Spasiteľom tela. Ako je teda cirkev poddaná Kristovi, tak aj ženy mužom vo všetkom. Mužovia, milujte si ženy, ako aj Kristus miloval cirkev a seba samého vydal za ňu, aby ju posvätil, očistiť ju kúpeľom vody skrze slovo, a postavil si cirkev slávnou, bez poškvrny, bez vrásky a bez čohokoľvek podobného, ale aby bola svätá a bez úhony. Takto sú povinní aj mužovia milovať si ženy ako vlastné telá.“*

Možno poznáte reakcie feministicky orientovaných žien, keď citujú vetu, vytrhnutú z kontextu: Ženy buďte poddané svojim mužom! Bodka!... Ako to môžu prijať ženy, ktoré sú rovnako, niekedy aj lepšie vzdelané ako muži? Ktoré sú azda usilovnejšie a rozhodne vytrvalejšie ako muži? Ktoré majú toľko skvelých schopností: dokážu lepšie komunikovať ako muži, majú skvelú empatiu, dokážu robiť niekoľko vecí odrazu, dokážu možno vidieť širšie súvislosti ako muži, majú aj dlhšiu šancu na prežitie ako muži, emocionálne sú veľmi bohaté. Súhrnne, majú vyššie EQ ako muži. A majú im byť poddané? Nepomýlil sa Duch Svätý pri svojom vnuknutí Pavlovi, keď hovoril, že muž je hlavou ženy, ako Kristus je hlavou cirkvi? Nemalo to byť opačne...?

Nie! Práve vedy o človeku, ktoré konštatujú túto šťastlivú výbavu ženy, nositeľky života, za ktorú môžeme oslavovať Stvoriteľa, ukazujú aj riziko ženy: robiť veci na vlastnú päsť, svojvoľne, aj proti mužovi, ktorý je zasa inak obdarovaný. A Boh chce, aby v rodine, ktorú z muža a ženy založil, panovala láska a nie pyšné nadradovanie

sa, sólo akcie nejednoty. Muž so svojou výbavou dôkladnosti, sily, dynamiky potrebuje, aby ho žena raz podržala, raz pribrzdila. Potrebuje silu na lásku voči náročnej osobnosti ženy. Žena zasa potrebuje silu lásky muža, jeho dôveru, aby jej citová a komunikačná výbava mala zmysel a šťastlivý rámec rodiny. Takže keď muž i žena prijmú Božiu výzvu pracovať na sebe v mene vzájomnej lásky a jednoty, potom je rodina taká, aká má byť podľa Božej predstavy...

### 3. Čo je Božia vôľa pre mňa ako ženu? Ako to má vyzeráť v konkrétnych situáciách konkrétnych žien?

Tu nám Božie slovo kladie pred oči obraz ženy, Márie, matky Mesiáša. Ona na náročnú Božiu výzvu odpovedala, po otvorenej komunikácii s Božím poslom, veľmi prosto a jasne: „Som služobnica Pánova, staň sa mi podľa tvojho slova!“ (L 1, 38) Veríme, že Boh vie najlepšie, čo je nám slúži na pokoj, čo máme v živote robiť. V každom prípade ide o podstatný prejav nášho vzťahu k Bohu. Ak ju hľadáme, znamená to, že máme k Bohu už vzťah a vyjadrujeme, že nám na tom vzťahu záleží a chceme ho rozvíjať. On sám nám to veľmi uľahčuje.

**Boh sám nás pozýva plniť Jeho vôľu a poskytuje nám tu najmocnejšiu motiváciu – príklad svojho Syna.**

Dáva nám pochopiť, že tam, kde sa plní Jeho vôľa, tam vládne On svojou múdrosťou a láskou, tam je prítomné Božie kráľovstvo (Božie kraľovanie). Tam sme šťastní, lebo „nepokojná je naše srdce, kým nespočinie v Tebe, Bože.“ (Augustín).

Zo Starej zmluvy len jeden príklad: „... *poslušnosť je lepšia ako obeť*“, hovorí kráľovi Saulovi prorok Samuel (1 S 15, 22).

Príklad Pána Ježiša je príťažlivý a nám veľmi blízky: Keď povedal: „*Lebo kto činí vôľu Božiu, ten mi je bratom aj sestrou aj matkou*“ (Mk 3, 35). Tým si nás Ježiš adoptoval za svojich najbližších členov Božej rodiny.

Ježiš sám plní Otcovu vôľu na 100 %, nežiada od nás nič, čo by On nežil: „*Mojím pokrmom je činiť vôľu Toho, ktorý ma poslal, a dokonáť Jeho dielo*“ (J 4, 34).

V Getsemanskej záhrade Ježiš vo chvíli smrteľnej úzkosti uprednostňuje Otcovu vôľu: „... *Avšak nie ako ja chcem, ale ako Ty*“ (Mt 26, 39). Vie, že aj my budeme často v podobných situáciách, že potrebujeme tento Jeho príklad.

Od svojich učeníkov ako hodnoverný prejav lásky žiada: „*Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo, a môj Otec ho bude milovať a prideme k nemu a budeme prebývať u neho.*“ (J 14, 23); „*Nie každý, kto mi hovorí: Pane, Pane! vojde do kráľovstva nebeského, ale ten, kto činí vôľu môjho Otca nebeského.*“ (Mt 7, 21)

**Prax Chiary Lubichovej, zakladateľky Hnutia fokoláre, ako poznávať Božiu vôľu v konkrétnych situáciách konkrétnych ľudí**

Voliť z viacerých možností to, čo je viac láskou. (Čo je pravdepodobne aj náročnejšie.)

Žiť so zameraním na prítomný okamih. Budúcnosť nám ešte nepatrí, iba prítomnosť je naša. Preto sa pýtame, čo máme robiť teraz, s istotou, že na jej zvládnutie dostaneme účinnú Božiu milosť. A zajtrašok je v Božích rukách.

Počúvať pozorne Boží hlas vo svedo-

mi s dôverou, že k nám Svätý Duch hovorí. To si vyžaduje vnútorné stíšenie.

Byť v postoji ustavičnej modlitby. Keď sa všetko snažíme robiť s láskou, potom aj práca aj oddych aj všetko iné môže byť modlitbou. Modlitba nás otvára na chápanie Božích riešení v našom živote.

Pri rozhodovaniach vo vážnejších situáciách, keď nás poprosia bratia alebo sestry o radu, alebo pri rozhodovaní o budúcich krokoch jednotlivcov i spoločenstva čerpať z múdrosti Ježiša prítomného uprostred spoločenstva dvoch alebo troch, ako nám to zaslúbil (Mt 18, 20). Jednoducho, vo vzájomnej jednote „vidieť veci spolu s Ním“. Keď je v spoločenstve prítomný Pán Ježiš, je to akoby „zosilňovač“ na počutie a pochopenie Božej vôle.

Môžu byť situácie, keď z dvoch či viacerých riešení nie je jasné, ktorú máme voliť, všetko sa zdá byť vhodné a „bohulilé“ riešenie. Potom s dôverou v Božiu lásku si zvolíme jednu z možností s istotou, že Otec vo svojej láske nás usmerní na správnu cestu a my ju už vopred prijímame z Jeho rúk. Takto sa prehlbuje vzťah oddanej lásky k Bohu, istota v Jeho otcovskú prozreteľnosť a v Jeho lásku.

Toto Božie umenie je úlohou na celý život. Tak sa s Božou pomocou snažíme každý deň cvičiť, ako prežívať konkrétne prítomné chvíle otvorené na Božiu vôľu, v postoji: pre Teba, Ježiši. Prorok Izaiáš hovorí o „novom mene pre Boží ľud: „moja vôľa v ňom“. To nech nám dá Jeho veľkorysá láska.

### 4. Úloha kresťanských cirkví a cirkevných spoločenstiev i ŽIVENY dnes. – Kurz plávania proti prúdu?

V kresťanskom spoločenstve máme

šancu v sile Božieho slova a sviatostí, obdarované skúsenosťami spolusesťtier, nájsť svoju životnú cestu a konkrétne kroky na jej napredovanie. Boh je verný, dá nám postupne spoznať, akú ma chce mať, kde ma chce mať. Je na mne, či sa na to pýtam a či mi na tom záleží, aby som realizovala nie svoju, ale Božiu vôľu. A On rozhodne nás chce mať úspešné, šťastné, osobnostne bohaté. Nebojme sa prijať Jeho ponuky! Iste mnohé z vás máte v tomto smere bohaté skúsenosti... Tento postoj je však uprostred dnešného pyš-

ného, od Boha nezávislého sveta, prejavom plávania proti prúdu. Je to a vždy bola náročná športová disciplína, ale dokáže meniť každú jednu z nás i svet okolo nás. Tomuto športu fandím...!

**TERÉZIA LENCZOVÁ**  
*členka Rady pre napomáhanie  
jednoty kresťanov*  
**Konferencie biskupov Slovenska**

*(Citáty a mená z Písma svätého uvádzame  
podľa evanjelického prekladu Biblie.)*

## ĎAKUJEM TI, JEZU KRISTE, ZA UZDRAVENIE, ZA TVOJE DARY AKO PERLY

Milé sestry a bratia!

Teraz – v čase vianočných sviatkov – častejšie hovoríme o darovaní a daroch. Dovoľte mi, aby som pripomenul Ježišove slová: „*Proste a dostanete; hľadajte a nájdete; klopte a bude vám otvorené. Lebo každý, kto prosí, dostane, a kto hľadá, nájde, a kto klope, tomu bude otvorené.*“ (Mt 7, 7 – 8) A v Písme ďalej čítame: „*Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dávať svojim deťom dobré dary, o čo skôr dá dobré veci váš Otec nebeský tým, čo Ho prosia!*“ (Mt 7, 11)

Aj ja som Ho počas celého roka prosil a modlil sa k Nemu, aby som sa uzdravil. A myslím, a dnes už určite viem, že s Božou pomocou sa uskutočnil zázrak. Žijem. Zato vďačím aj mojej milujúcej neterke Eve Bachletovej, ktorá od minulého roka až podnes mi odovzdávala zo seba pravé poklady Božieho daru – pomáhala mi vo všetkom! Žijem spokojnejší v dome seniorov Gerium v Podunajských Biskupiciach. Veľmi som povďačný pánu farárovi Martinovi Šefrankovi, ktorý ma navštevoval v zdravotníckom zariadení ešte v Ružinove. Bol to od neho a od nášho cirkevného zboru šľachetný Boží čin! Osobne mu za to ďakujem! Kiežby som mohol byť s Vami na Štedrý deň... Môj zdravotný stav je t. č. lepší a som rád, že môžem čítať a písať a že vôbec žijem. Môj Spasiteľ Pán Ježiš Kristus mi dal novú nádej... Prajem Vám všetkým požehnané vianočné sviatky!

**Mgr. PETER BORGULA**  
*bývalý učiteľ a katechéta, člen cirkevného zboru*

## MÔŽEŠ VARI BOŽE, NA SLOVÍČKO?

*Hľadám si pokoj pre dušu.*

*Vône a sladké koledy ju nesýtia.*

*Adventná atmosféra nestačí.*

*Spolieham sa na Teba – že porozumieš všetkému  
– aj nemým výčitkám a zabudnutým citom.*

*Veľmi sa Ti chcem priblížiť,*

*no počúvam len prázdne slová prázdnych ľudí  
o Tebe aj o sebe.*

*Nemôžem uveriť, že hľadám sám,  
že sa už nikto nepridá.*

*Neverím, že všetci ustrnuli,  
prišli o dôvtip, nadhľad i šarm  
naučili sa plávať s prúdom...*

*Daj im vedieť, že sa musia vrátiť*

*– k originálnej čistote dieťaťa,*

*k snom, čo sa nedajú vymazať,*

*len zabudnúť, aby nebolelo, keď sa tak poľahky neplnia...*

*Všímaj si Bože, zo svojho neba,  
aké sú ťažké zápasy s tmou.*

*Vôbec tú pustotu neviem zvládať...*

*Koľko stresu stojí prikryť a strážiť ju,*

*len aby nevyšla najavo, nepriniesla hanbu,*

*len aby si ju nikto nevšimol...*

*Musí Ti to byť komické.*

*Sme dospeli, no trápnejší než deti,*

*čo majú na naivitu aspoň nárok.*

*Pomôž nám prosím, precitnúť,  
aby sme svoje pokrivenia  
nechceli riešiť bez Teba.*

*Pošli nám Krista v človeku,  
a s Ním preniknúť k hĺbkam.  
S bážňou i rozumom.*

*Nech na to prídeme celkom sami,  
že vzdali sme sa predčasne  
a Tvoj obraz sa v nás kazí preto,  
lebo sme na príjme len zriedka.*

*Ponúkni pokoj svoj nám, Bože, Pane,  
do našich zúfaní a strát.*

*Naše cesty sú samé križovatky  
a my v nich nerozhodní, sami,  
plno pochybností dusí nás.*

*Čakáme na Teba, Tvoju navigáciu,  
kým sa vyjadríš - stáť, či ísť - a vlastne kam?*

*Pomôž nám spomenúť si, ako chutí sloboda.  
Nedá sa kúpiť, zaplatiť - iba vypýtať od Teba.  
A tým kľúčom, čo zbaví moci strach i kríže,  
je iba úprimná dôvera.*

*Takáto ladí s Tvojimi nápadmi,  
nachádza pokoj, spoločnú reč.*

*Tak nám len pošli, Pane, jasné slovo -  
zošli človeka, čo nesie svetlo od Teba.  
Budeme čakať.*

**ANNA POLCKOVÁ**  
**zborová farárka**

EVANJELICKÁ BRATISLAVA

## HĽADANIE BOHA

### Kázeň zo služieb Božích na Pamiatku reformácie v Novom kostole v Bratislave, 31. 10. 2009

*„Ako jeleň dychtí po vodných bystrinách,  
tak dychtí moja duša po Tebe,  
ó Bože!“ (Ž 42, 2)*

Milé sestry a bratia,  
milý cirkevný zbor,  
v mojej domovskej cirkvi - vo  
Württembergu - čítame každý deň  
„Heslá“ Jednoty bratskej. Jednota bratská  
je slobodná cirkev, ktorú Pán Boh už  
takmer tristo rokov zachováva zá-  
zračným spôsobom. (Pozn. red: Ide  
o cirkev, ktorej biskupom bol napr. aj  
Ján Ámos Komenský, nie o súčasnú  
Jednotu bratskú na Slovensku, ktorá sí-  
ce má s Komenského cirkvou rovnaký  
názov, ale v učení sa od nej podstatne  
líši.) Táto cirkev až dodnes koná po ce-  
lom svete sociálne orientovanú misiu.  
Biblickým heslom na dnešný deň - Pa-  
miatku reformácie - sú slová žalmu,  
ktoré sme počuli: „Ako jeleň dychtí po  
vodných bystrinách, tak dychtí moja  
duša po Tebe, ó Bože.“ Čo má tento  
žalm spoločné s významnou udalosťou  
reformácie? Čo sa môžeme z tohto žal-  
mu naučiť pre seba, evanjelických  
kresťanov dnes - tu v Bratislave, vo va-  
šej krajine, u nás vo Württembergu -  
a čo môžeme odovzdať svojim deťom?  
Tak sa musíme pýtať, pretože reformá-  
cia je viac ako historická spomienka  
a turistická atrakcia.

1. Ľudia hľadajú Boha, pýtajú sa  
po Bohu, kričia k Bohu  
Dnes večer myslíme na Martina Luthe-

ra, ktorý roku 1517 pribil na dvere zá-  
mockého chrámu vo Wittenbergu svoje  
chýrne tézy, výpovede. Niektorí bádate-  
lia síce pochybujú o dátume a mieste.  
Ale to nie je dôležité. Dôležité je uvedo-  
miť si toto: Luthera trápila - ba priamo  
mučila - otázka: Ako sa dostanem k Bo-  
hu? Ako získam milostivého Boha? Sám  
napísal toto: „Hoci som ako mních vie-  
dol bezúhonný život, predsa som sa cí-  
til pred Bohom ako hriešnik, lebo som  
sa nemohol spoliehať na to, žeby som  
svojimi zásluhami bol zmieril Boha. Na-  
opak: nemiloval som to božstvo, ktoré  
trestá hriešnika, ba nenávidel som ho“.  
Hnev Boží, hroziace večné zatratenie,  
večné muky, prísnosť súdiaceho Boha -  
to všetko mal Luther pred očami a leža-  
lo to ako bremeno na jeho zraniteľnej  
duši.

Dokážeme to isté ešte dnes precítiť  
a prežiť? Hľadáme Boha s takou istou  
silou? Dožadujeme sa Boha s takou is-  
tou túžbou? Mnohí ľudia si myslia, že  
dnes nás trápia iné otázky a úzkosti -  
strach z ekologickej katastrofy, strach  
z vojny a násillia, strach z hospodárskej  
krízy, strach z choroby a smrti, hnev  
z toho, že okolo seba vidíme toľko ne-  
spravodlivostí.

Sú to naozaj iné otázky? Nie, nie sú.  
Lebo v týchto nalievavých problémoch  
je spochybňovaná a podkopávaná naša  
základná dôvera, dôvera, ktorú nosíme  
v sebe od svojho detstva. Odkiaľ po-  
chádza táto úzkosť a strach? Prečo  
existuje nespravodlivosť? Usilujeme sa



nájsť vysvetlenie, pochopenie toho všetkého. Všetličo si vieme rozumovo vysvetliť. Vieme o prerušených alebo zabudnutých súvislostiach v biológii, v ekonomickom kolobehu, v sociálnom živote. Ale i tak ostáva mnohé otvorené a nevysvetlené. Často cítime, že cez toto všetko nedokážeme jasne vidieť, že je to netransparentné. Cítime, že sme čomusi vydaní napospas. Chýba nám orientácia, v mnohých veciach nemáme jasno. Nemáme orientáciu – nemáme jasno vo veciach. Vždy vtedy je „božstvo“ znamením toho, čo už nerozumieme a nechápeme, čo nás trápi a „čo sa nás predsa bezprostredne týka“. Z tejto situácie, keď cítime, že sme stratení, kričíme – podobne ako Luther a podobne ako človek, ktorý sa modlí v žalme: „Postaraj sa mi o právo. Moja duša kričí k Tebe. Moja duša je smädná po Bohu.“ Žalujeme na Boha, žalujeme na ľudí. Trápi nás otázka: Prečo existuje nespravodlivosť? Tí, ktorí neveria, sa nám posmieávajú a pýtajú sa arogantne: „Kdeže je ten tvoj Boh?“

V lete u nás v Nemecku premával po mestách autobus s provokujúcim nápisom: „Niet Boha“. Organizovala to jedna ateistická skupina aktivistov z Veľkej Británie. Tí, ktorí niesli za to zodpovednosť, dopísali rukou jedno obmedzenie, takže celý nápis znel: „S pravdepodobnosťou, ktorá hraničí s istotou, niet Boha.“ Vidíme, že aj u ateistov existuje ešte rana, ktorá zostáva otvorená. Hovorí o tom aj agresívna výčitka adresovaná nám, kresťanom (a vlastne aj Bohu): „Kdeže je ten tvoj Boh?“ Mnohí ľudia v Európe hľadajú Boha, a to na ceste iných náboženstiev a konfesií bez toho, žeby vedome niečo očakávali od našich cirkví a farárov.

Ale aj v našich zboroch existujú tieto ťažké otázky – a často sú pociťované ako omnoho páľčivejšie a hlbšie než u nekresťanov, lebo tu je spochybňovaná a podkopávaná viera: „Duša mi žízni po Bohu... Moja duša je skleslá vo mne... prevalili sa cezo mňa všetky Tvoje príboje a vlny... Za smrteľných múk v mojich kostiach tupia ma moji protivníci a neprestajne mi hovoria: Kde je tvoj Boh?... Cítim sa Bohom opustený a zavrhnutý“.

Milé sestry, milí bratia, či aj vás často netrápia slzy, „ktoré sú vašim chlebom vo dne v noci“, keď telo a duša už ani nevedia, ako ďalej kráčať? Sme a zostávame ľuďmi, ktorí hľadajú Boha – ktorí kričia a dychtia po Bohu.

## 2. Ľudia si spomínajú a pripomínajú si Boha

V židovskej zbožnosti hrá pripomínanie veľkú rolu. Vyznanie viery starého Izraela je pripomínanie veľkých činov Všemohúceho. Tak je to aj v slovách nášho žalmu. Ten človek, ktorý sa tu modlí, kričí nahlas o svojich pocitoch. Ale má ešte (alebo má znova) silu rozumu, aby si pripomenul – a aby Pánu Bohu pripomenul, Božie milostivé dejiny s Jeho ľudom, zázračné Božie stvorenie, doterajšie dobré skúsenosti na ceste s Bohom, historické a politické body zvratu, ktoré sa postarali o pokoj a právo, spoločenstvo veriacich, ktoré nás nesie a reprezentuje Boha, spoločenstvo, ktoré je Kristovým telom. Viera a vzdelanie, duša a rozum, Boh a osvietený duch človeka – to všetko „pasuje“ k sebe a patrí to spolu. Aj k tomu Martin Luther prispel veľkou mierou. Veriaci ľudia sú vzdelaní ľudia. Kvôli tomu napísal Luther katechizmus. A moder-

ný protestantizmus pokračuje v tejto tradícii: Pripomíname si Božiu prítomnosť a Jeho dobrotu, Jeho nároky a Jeho prísľuby vnášame do politiky, do našich miest, do kultúry. Stavíme „majákové svetlá“, ako to nazvali evanjelickí kresťania v Nemecku v publikácii, ktorá vyjadruje stanovisko cirkvi ku kľúčovým otázkam týkajúcich sa rozličných oblastí verejného života. Táto publikácia vzbudila veľkú pozornosť.

## 3. „Vyparil sa Boh?“

Tak sa pýtal jeden učiteľ náboženstva v Bayreuthe, keď preskúmal mnoho náboženských prejavov mladých ľudí a detí. Napriek všetkým našim pedagogickým snahám, napriek pripomínaniu, napriek pochopeniu a poznaniu: Boh ustupuje doďaleka. Srdce je čím ďalej tým nepokojnejšie. Rozum už nechápe otázky. Poddávame sa neurčitému osudu. Viera slabne, neraz dokonca zomiera.

## 4. Túžba udržiavať sa pri bdelosti

Nemecký skladateľ Felix Mendelssohn Bartholdy napísal na základe nášho žalmu veľkolepú hudbu pre zbor. Striedajú sa v nej mužské a ženské hlasy. V disonanciách nariekajú nad zarmútenou dušou. A jasnými hlasmi vyznávajú znova a znova: „Očakávaj na Boha.“ To je vyznanie – nie napomenutie, nie výzva. „Lebo ešte ďakovať budem Jemu...“. Ten modliaci sa človek vystiera ruky do budúcnosti. Bude ďakovať Bohu, lebo skúsil a vie: Boh je „Ten, ktorý prináša pomoc“. Príslušné hebrejské slovo znamená aj: Záchranca a Spasiteľ! Akoby predvídal evanjelium a v predtuche orientovanej na Ježiša Krista odvoláva sa utrpený modliteb-



Christian Buchholz, predseda Spolku evanjelických farárov vo Württembergu s manželkou

ník na zachraňujúceho, oslobodzujúceho, vykupujúceho Boha. Záchrana sa stáva konkrétnou. „Čakaj ešte, krič a volaj. Plač a nariekaj. Ale čakaj. Boh prichádza. Zachovaj si túžbu po Bohu. On zachraňoval a bude zachraňovať. On ti pošle novú silu. On ti daruje pevné, pokojné srdce.“ Cirkevný otec Augustín hovorí: „Nepokojné je naše srdce, kým nespočinie v Tebe, Bože.“

## 5. „Hrad prepevný je Pán Boh náš“

Z toho vyrastá nové sebedovetie, nová hrdosť (ktorá však nerobí človeka namysleným). Po svojich cestách môžeme kráčať vzpriamení. Realitu berieme vážne a prijímame ju – z Božej ruky. „Prevalili sa cezo mňa všetky Tvoje príboje a vlny.“ Pozeráme na Božiu tvár. On je Pomocníkom pre našu tvár. O oboch tvárach je reč. Tvár je okno duše – mojej osobnosti. Cez ňu sa deje predovšetkým stretanie medzi ľuďmi a stretanie s Bohom. V Novej zmluve

nájde podobné obrazy – tak napríklad: „Kristus je Hlavou tela“, ktorým sme my. Ja – ako časť Božieho dobrého stvorenia – som a zostávam Bohom oslovený a Ním povolaný. V slobode, posilňovaný na tele a duši, s priamym pohľadom kráčam svojou cestou – spolu so sestrami a bratmi. On je Boh môjho života a moja skala, dobrotivý Boh, ktorý je svetlo a pravda a posielal svetlo a pravdu. Spev, hudba, plesanie, ďakovanie – je to opravdivá bohoslužba, ktorú slávime v našich kostoloch a vonku v každodennom živote sveta.

Boh nás dvíha a zachováva. Martin Luther končí svoj dlhý rad výpovedí slovami: „Kresťanov treba napomínať, aby nasledovali svoju Hlavu – Krista, a tak získavali dôveru...“ Preto plným právom spieval vtedy, a ešte aj dnes spieva, s nami: „Hrad prepevný je Pán Boh náš.“ – Amen.

**CHRISTIAN BUCHHOLZ**  
**predseda Spolku evanjelických**  
**farárov vo Württembergu;**  
**z nemčiny preložil Ján Grešo**

## Z KLENOTNICE MÚDROSTÍ

„Dajže, Bože... aby sa od všetkých a skrze všetko i kázal i poslúchal Kristus, jediná naša nádej a jediné spasenie, a nie len nás, ale i celého sveta. Bez Neho nič nepomôže. Ani zemské zákony, ani zemské vrchnosti, ani vojny, ani víťazstvá, ani umenie, ani známosti, ani priemysel, ani ktorákoľvek kultúra, ba ani len sama táto Zem..., jej úrody, jej bohatstvá nič nepomôžu bez Krista v človeku a znovuzrodenia človeka v Kristu, večne jedinom Spasiteľovi...“

**KAROL KUZMÁNY**

„Nenechme si namluviť, že stačí sám čas, a jak se budem vzdalovat od epochy komunismu, bude to v českej a slovenskej spoločnosti čím dál tím lepší, a po 40 letech už to bude úplne dobré. Nebude. My prece víme, že když se nechá všechno jen tak samovolnému vývoji, vyroste jen plevel, kopřivy, lebeda a bolševník. Má li vyrůst něco dobrého a ušlechtilého, musí se to nejdřív zasadit a pěstovat... Nebudou li dobří a odpovědní rodiče, funkční rodiny, vzdělaní a mravní příkladní učitelé, horliví kazatelé, otevřené a hodnověrné církevní společenství, vůbec to za 40 let nemusí být lepší.“

**MILOŠ REJCHRT**

## NA SLOVÍČKO SO SESTROU DIRIGENTKOU VIEROU JÄGEROVOU

*Sme vďační Pánovi, že v našom cirkevnom zbore v súčasnosti úspešne pôsobia tri spevokoly, a to: zborový spevokol, komorný zbor Salus a spevokol v Dúbravke. A práve dirigentkou prvých dvoch z uvedených spevokolov je sestra VIERA JÄGEROVÁ. Je známa svojím ľudským prístupom k iným. No ako správna dirigentka vie byť aj náročná na svojich zverencov, čo si títo pri nej nesmierne vážia a čo je s ohľadom na ďalšie napredovanie spevokolov veľmi potrebné. Ako jej „zverení“ členovia spevokolu sme obľúbenej dirigentke položili niekoľko otázok.*

*Aké boli prvé kroky Tvojej dirigentskej dráhy?*

Dirigovanie speváckeho zboru bol jeden z predmetov na Katedre hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Trnave, kde som študovala. Od taktovacích schém sme sa na praktických seminároch za tri roky prepracovali k vystúpeniu so zborom študentov – kolegov s povinnými skladbami na internom koncerte. Tým sa aj moja dirigentská dráha zdanlivo skončila.

Mojím prvým učiteľom bol Dr. Jozef Potočár. Dokázal študentov nadchnúť pre zborový spev. Dokonca aj prácu vo fakultnom zbore pod vedením Sergeja Mironova sme nebrali ako povinnosť. Naopak, vznikol ďalší študentský zmiešaný zbor, ktorý dirigovala naša spolužiačka. Hovorí sa, že študentské časy sú

najkrajšie – a mne sa spájajú so zborovým spevom. Drží ma to dodnes.



*Čo Ťa motivuje v Tvojej práci ako dirigentky (dvoch) spevokolov?*

Ako dlhoročná zborová speváčka som v rôznych telesách mala možnosť sledovať prácu profesionálnych dirigentov. Napríklad Zdeněk Bílek, Ondrej Šaray – zbor Cantus, Peter Hradil, Pavol Baxa, Dušan Bill, Milan Kolena v Zmiešanom zbore bratislavských učiteľov. Posledných deväť rokov v exteriornom zbore SND to boli zbornajstri N. Raková, K. Kovács, Bl. Juhaňáková a nezabudnuteľný pán dirigent Ondrej Lenárd. Skúšky s týmito osobnosťami boli vynikajúcou školou a zároveň motiváciou v mojej dirigentskej praxi.

*Ktoré sú podľa Teba dôležité aspekty pri práci v spevokole?*

Každý spevokol sa snaží dosiahnuť istú úroveň. Na zborových festivaloch a rôznych súťažných prehliadkach odborná hudobná komisia zaraďuje tieto zbory podľa výkonu do zlatého, strieborného a bronzového pásma. Keď sa v roku 2006 konal Medzinárodný festival speváckych zborov *Sviatky piesní* v Bratislave, prihlásili sme sa so Salusom, netušiac, že ide o súťaž. Napokon nám v kategórii sakrálna hudba udelili



Záber je z duchovnej žatvy spevokolov nášho cirkevného zboru z júna 2009

bronzovú medailu. Bola to nová skúsenosť pre zbor – prvý raz nás hodnotili odborníci. (Pri zisku 74 bodov nám chýbali 4 na striebro.) Potešila nás aj sestra Elena Šarayová s poznámkou: „... to znamená, že bolo čo hodnotiť...“

*Veľmi si vážime záujem o naše spevokoly zo strany hudobných profesionálov z radov evanjelikov, ich podporu a pomoc. Povzbudzujú nás pochvalou, ale aj kritickým slovom. Sú to: vynikajúca dirigentka Elenka Šarayová, hlasová pedagogička Oľga Šimová, náš brat kantor Jozef Farkaš, organistka Anna Predmerská a skladatelia Ivan Valenta, Vitazoslav Kubička, Slávo Kráľ.*

A čo je dôležité pri práci v spevokole? Aby to ladilo. Zo všetkých stránok. Hudobne i ľudsky, bratsky a sestersky. Nestačí len rytmicky presne spievať, čisto intonovať, jasne artikulovať a správne frázovať. Duchovná pieseň

nie je iba text a melódia. Je to poslanstvo, ktoré je pre poslucháčov oveľa zrozumiteľnejšie, ak je prednesené precítene a z úprimného srdca.

*Má spevokol v súčasnosti svoje poslanie a miesto v cirkevnom zbore? Ak áno, aké?*

Som presvedčená, že práve v súčasnosti majú spevokoly v cirkevných zboroch svoje miesto. Neviem si predstaviť náš bratislavský cirkevný zbor bez spevokolov na Legionárskej. Určite ani Ty, brat Milan. Ani sestry a bratia, ktorí už dlhé roky chodia pravidelne na večerné nácviky. A nemusím zdôrazňovať, že spev berú vážne. S akým nadšením sa púšťame do nacvičovania nových piesní! Často sa ma zmocňuje neopísateľne príjemný pocit, keď sa spoločnými modlitbami a krásnymi duchovnými piesňami navzájom posilňujeme vo viere. Toto ja chápem ako poslanie spoločenstva spevákov v cirkevnom zbore.

*Ako vidíš ako dirigentka budúcnosť Tebe „zverených“ spevokolov? Čo by Ťa v súvislosti s nimi príjemne potešilo?*

Verím, že keď ma Pán do tejto služby povolal, bude ma viesť aj naďalej. Som Mu za to veľmi vďačná. Ďakujem aj sestrám a bratom z cirkevného zboru za prejavy spokojnosti a povzbudivé slová bezprostredne po našich vystúpeniach. Oba spevokoly majú ambíciu ísť výkonnostne hore. Repertoár rozširujeme a obohacujeme aj o náročnejšie skladby. Veľmi radi privítame nové posily do všetkých hlasových skupín.

To by nás všetkých naozaj veľmi potešilo.

*Ďakujeme sestre Vierke za jej nadšenie a lásku, s ktorými úspešne vedie dva z našich spevokolov. Vážime si, že talentom, ktorý dostala ako dar od Pána, slúži na požehnanie nášho cirkevného zboru. Prajeme jej do ďalšieho života veľa milosti a radosti z jej vzácnej a požehnanej práce, ktorú ako dirigentka spevokolov v našom zbore vykonáva.*

**PRIPRAVIL MILAN JAKŠ  
člen zborového spevokolu**

## SPIEVAM TI, PANE

*Spievam Ti, Pane, pieseň oslavnú  
zo srdca plného vďaky,  
za lásku Tvoju veľikú,  
že odpúšťa hriechov mraky.  
Spievam Ti, Pane, pieseň oslavnú  
za život, zdravie, ochranu,  
za obeť Tvoju predrahou,  
čo priniesla mi záchranu.  
Spievam Ti, Pane, pieseň oslavnú  
za Slovo Tvoje presväté,  
ktoré ma vedie za Tebou  
a dáva silu v živote.  
Daj, drahý Pane, svojej milosti  
na Zemi verným Ti zostať,  
a raz tam hore v nebesiach  
žalm vďaky večne Ti spievať.*

**MILAN JAKŠ  
zborový presbyter, člen zborového spevokolu**

## HOMÍLIA NA ZÁVER CIRKEVNÉHO ROKU

„Pozorujme sa vospolok, aby sme sa povzbudzovali k láske a dobrým skutkom. Neopúšťajte svoje zhromaždenia, ako niektorí majú vo zvyku, ale napomínajte sa, a to tým viac, čím viac vidíte, že sa približuje ten deň.“ (Židom 10, 24 - 25)

Ten deň sa približuje, ten veľký deň súdu, deň strachu, deň zatratenia pre jedných, deň spásy, oslobodenia a záchrany pre druhých, deň, ktorý vyústi do večnosti. Ten deň sa približuje. Na túto tému by bolo žiaduce kázať oveľa častejšie, nielen ako zvyčajne na konci cirkevného roku v nedeľu večnosti či pri pamiatke zosnulých. „Ježiš, ktorý svedčí tieto veci, hovorí: Áno prídem čoskoro!“ (Zjav 22, 20) A Písmo uisťuje: „Pán blízko!“ (F 4, 5). Čo znamená toto poznanie pre nás? Apoštol na základe predloženého textu upriamuje našu pozornosť na tieto dôsledky:

**1.** „Pozorujme sa vospolok, aby sme sa povzbudzovali k láske a dobrým skutkom.“

Čo je láska a čo sú dobré skutky? V žiadnom prípade sentimentálnosť, súcit, nie iba pohnútky, pri ktorej hodíme žobrákovi pár omrvínek. Keď hovoríme o pravej láske, musíme najprv hovoriť o Božej láske, o láske, ktorá nám poslala svojho Syna. O láske, v ktorej sa nám zjavil Boh v Ježišovi Kristovi. Keď hovoríme o dobrých skutkoch, musíme najprv myslieť na skutky Božie, na dobré dielo stvorenia, na veľké dielo spasenia a na všetko dobré, čo prijímame pre telo i dušu. Pri otázke, čo je láska, je len jedna odpo-

ved': Pozrite sa do betlehenských jasiel' a na golgotsky kríž!

Keď sme tam poznali pravú lásku - nie skôr - môžeme hovoriť aj o láske a dobrých skutkoch medzi nami. Budú sa odlišovať od toho, čo svet nazýva láskou a dobrými skutkami. Láska sveta vidí len seba, svoju slávu a lesk, čo nie je nič iné ako holá propaganda. Pravá láska je spojená predovšetkým s pravdou, ktorá jednoducho hriech neprikrýva, a tým privádza človeka k spásu v Ježišovi Kristovi, ktorý jediný vie premôcť všetku biedu.

**2.** „Neopúšťajte svoje zhromaždenia.“

Lásku, ktorá hovorí pravdu, neznaša každý. Je nepríjemná. Láska, ktorá odkrýva skutočnú biedu človeka, jeho hriech, mnohí nechápu. Preto opúšťajú niektorí svoje zhromaždenia. Nemôžu znieť, že sa im pravda bez prikrášľovania hovorí do očí. Utekajú od nej tam, kde sa im hovoria sladké reči a kde sa im káže to, čo chcú počuť ich uši. Má sa im zvestovať evanjelium, ale tak, aby sa im nedotklo a ich len potešovalo, bez toho, aby od nich niečo požadovalo. Má sa im zvestovať Božie slovo, ale nie namierené na osobu. Má sa im predniesť pekná kázeň, ale nemá sa v nej hovoriť vždy o hriechu a milosti, o pokání a obrátení. Hovoria ako niektorí z Ježišových učeníkov: „Tvrdá je to reč, kto ju môže počúvať?“ (Ján 6, 60)

Odvtedy mnohí učeníci Ho už nenasledovali. Vtedy povedal Ježiš dvanástim apoštolom: „Či aj vy chcete odísť?“ (J 6, 67) „Neopúšťajte svoje zhromaždenia, ako niektorí majú vo zvyku...“ Nedefné zhromaždenia cirkevného

zboru nariadil sám Pán. Nemožno ich zmeškať bez toho, aby sme si neuškodili na duši. Kto stratí spojenie so zborom Pánovým, čoskoro stratí spojenie aj so samým Pánom, prestane byť Jeho služobníkom a stane sa sluhom sveta. Každé odtrhnutie od slov Pánových prináša škodu. Toto je cesta tých kresťanov, ktorí nehľadajú lásku, pravdu a jednotu v spoločenstve s Ježišom Kristom.

Oddeľovanie od spoločenstva s Ježišom neostane bez trestu. Táto veta možno vyvolá odpor. Kto sa nad ňou pohorší, pohoršuje sa na Božom slove. V pravom zmysle slova na samom Ježišovi Kristovi. „Kto nezhrmažďuje so mnou, rozptyľuje“, riekol Ježiš. (Mt 12, 30) „Blahoslavený, kto sa nepohoršuje na mne.“ (Mt 11, 6) „Neopúšťajte svoje zhromaždenia, ako niektorí majú vo zvyku.“

**3.** „Napomínajte sa.“

K čomu? Práve k tomu, aby sme sa povzbudzovali k láske a dobrým skutkom. Práve k tomu, aby sme neopúšťali svoje zhromaždenia. Práve k tomu, aby sme zotrvali pri Ježišovi Kristovi, pri jedinom Spasiteľovi. Napomínať! Nie nadávať a karhať! Ale napomínať s prísnosťou a v láske.

„A to tým viac, čím viac vidíte, že sa približuje ten deň.“ Ten deň je blízko. Pán prichádza. Pán príde skoro. Preto tá prísnosť, ktorá je spojená s napomenutím. Chce niekto z nás prejsť okolo Ježiša Krista? Chce niekto z nás opustiť



Mikuláš Galanda - Vianočný motív

svoje zhromaždenie? Ten deň je blízko. Mohol by nadísť aj nečakane, keď je zhromaždený Jeho zbor. Či nás vezme so sebou, keď nebudeme pritom a hľadáme potešenie niekde inde? Ten deň sa približuje. Pán prichádza. „Amen!“ Príď Pane Ježiši! (Zjav 22, 20)

**LUDOVÍT MUNTÁG**  
farár v. v. bratislavského  
cirkevného zboru



▲ Horné obrázky zachytávajú rozlohu i súčasný stav bývalej záhrady evanjelickej nemocnice po „náležitom ošetrovaní“ finančnou skupinou

◀ Rozdelenie prjazdovej cesty znemožňuje vstup do domova dôchodcov

## KDE SA STRATILA ZÁHRADA EVANJELICKEJ NEMOCNICE?

Bývalý dozorca Ing. Stanislav Gajdoš ani na troch stranách Protestantскеj Bratislavy nevysvetlil, ako sa z majetku cirkevného zboru stratila bývalá záhrada Evanjelickej nemocnice, ktorá sa počas reštitučného procesu v rokoch 1998 - 1999 stala majetkom finančnej skupiny.

Prerušovaná čiara na obrázku vľavo znázorňuje rozdelenie cesty na časť, ktorá patrí cirkevnému zboru a časť, ktorú pripadla finančnej skupine. Toto rozdelenie prístupovej cesty znemožňuje vjazd a výjazd sanitiek, obslužných a zásobovacích vozidiel do domova dôchodcov a bezbariérový vstup pre starých ľudí (odbor výstavby požaduje zokruhovanie jednosmerných prístupových komunikácií - t. j. vstup z Partizánskej ulice a výstup na Bradliansku ulicu). Zdôrazňujeme, že inú možnosť pre bezbariérový vstup nemáme.

**KAROL PAVLŮ, zborový dozorca**

## CIRKEVNÉ SPOMIENKY DR. ING. PETRA ZAŤKU (pokračovanie)



### ÚPRAVA POMERU MEDZI ŠTÁTOM A CIRKVMAMI – 1. ČASŤ

Táto úprava sa už od roku 1946 čakala. Všeobecne sa vedelo, že štát bude chcieť svoj pomer k cirkvám upraviť. Ale nevedelo sa, či ho bude chcieť upraviť bez ohľadu na názory cirkví, alebo sa bude chcieť s nimi dohodnúť. Počítalo sa s tým, že s iniciatívou príde štát.

Niekedy v máji 1948 sme sa dozvedeli, že je už nejaká osnova zákona o úprave pomeru medzi cirkvami a štátom vypracovaná. Počuli sme, že už boli aj porady o nej medzi zástupcami štátu a niektorých cirkví. Našej cirkvi nikto nič nedoručil, jej zástupcov na nijakú poradu nepozvali. Až v júli sme sa dozvedeli, pravdepodobne po zákroku prezidenta republiky Klementa Gottwalda, že v Prahe má byť zas nejaká porada o tejto veci.

Prišla hádam aj nejaká pozvánka, ale osnovu sme nepoznali. Vyslali sme na poradu brata farára Miloša Hodžu a brata farára Krahulca, aby sa aspoň informovali o stave veci, aby tam konštatovali, že naša cirkev nie je o osnove informovaná a na porady o nej ju nevolajú. Úlohou vyslaných zástupcov bolo len informovať sa, nijaké stanoviská nemali zaujímať.

Prvá reakcia cirkvi na osnovu vznikla na schôdzi generálneho presbytéria dňa 23. júla 1948. O tejto schôdzi som urobil záznam hneď v nasledujúcich dňoch. Vzhľadom na význam veci citujem neskrátene:

„Gene-  
rálne pres-  
bytérium  
Ev. a. v.  
cirkvi na  
Slovensku  
na schôdz-  
ke dňa 23. júla 1948 zaoberalo sa návrhom zákona o úprave pomeru medzi štátom a cirkvami, a to na podklade referátu brata farára Miloša Hodžu a brata farára Krahulca, ktorí sa zúčastnili na schôdzke cirkevnej komisie Ústredného akčného výboru Národného frontu v Prahe.

Účastníci pražskej porady podali správu, podľa ktorej pán minister Dr. Čepička, ktorý na porade predsedal, oznámil, že na osnove nemožno v podstate nič meniť a že sa stane zákonom aj vtedy, keď niektoré cirkvi nebudú s ňou súhlasiť. Cirkvi, ktoré ju neprijmú, nebudú mať k štátu nijaký pomer, budú vylúčené z akýchkoľvek finančných dotácií (kongruí), ich hospodárske úsilia nebudú pojaté do hospodárskych plánov a v každom inom ohľade budú ponechané samy na seba.

K tomuto vyhláseniu, ako aj k samotnej osnove zákona, zaujíma generálne presbytérium toto stanovisko:

Ev. a. v. cirkev na Slovensku bola po prvý raz vyzvaná, aby sa k osnove tohto zákona vyjadrila len na spomenutej porade, dňa 15. júla 1948. Osnova zákona jej tiež iba na tejto porade bola doručená.

Ide tu o zásah do pomerov cirkví, ktorý bude mať ďalekosiahly význam. Dotkne sa hlboko generálnej cirkvi, dištriktov a seniorátov, ale aj každého jednotlivého zboru a jeho členov. Preto považuje presbytérium za nemožné vyjadriť sa k osnove s konečnou platnosťou. O veci takého ďalekosiahleho významu mohol by rozhodnúť iba generálny konvent cirkvi. I vtedy by museli byť zbory vopred informované o tomto predmete jeho rokovania a museli by o ňom rokovať aj konventy dištriktuálne. Tak to vyžadujú demokratické zásady našej cirkvi, vtelené aj do jej základných zákonov.

Generálne presbytérium zisťuje s pľutovaním:

1. že čas, ktorý určil cirkvi na vyjadrenie minister dr. Čepička (zhruba asi jeden mesiac) na prípravu tohto generálneho konventu a na jeho zvolanie nestačí, keďže pred ním museli byť zvolané ešte konventy západného a východného dištriktu;

2. že cirkev tento termín dostala na čas letných prázdnin, keď mnohí faráři a svetskí činitelia cirkvi sú na dovolenkách, takže eventuálne zvolanie konventov by pravdepodobne nemalo úspech;

3. že mnohé iné cirkvi dostali osnovu už na začiatku mesiaca mája a že sa s nimi už v máji o nej rokovalo.

Považuje preto za nespravodlivé, keď sa od našej cirkvi žiada vyjadrenie do jedného mesiaca, zatiaľ čo mnohé iné cirkvi mali k dispozícii skoro štyri mesiace. Táto nespravodlivosť vynikne, keď uvážime, že naša cirkev vzhľadom na svoje demokratické zriadenie musí čerpať svoju mienku z kruhov širokých vrstiev veriacich.

Následkom uvedeného je generálne presbytérium toho názoru, že by bolo správne a spravodlivé, *aby lehota určenej jej na vyjadrenie o tejto osnove, bola predĺžená do 15. novembra t. r. O toto predĺženie týmto snažne prosí.*

(Pokračovanie nabudúce)

## VYSVETĽUJÚCI KOMENTÁR k historickému obrazu v Malom evanjelickom a. v. kostole na Panenskej ulici v Bratislave (pokračovanie)

A pomaly na obraze vstupujeme už do 19. storočia. Vľavo sa nachádza trojica vzdelancov, ktorí si ako prví uvedomovali slovanskú vzájomnosť. Moravan František Palacký, študent bratislavského lýcea, neskôr buditeľ českého obrodzenia, Pavol Jozef Šafárik z Kobeliarova (napísal v Prahe závažné dielo *Slovanské starožitnosti*) a pri

ňom zástanca bibličtiny Ján Kollár, autor *Slávy dcery*, ale aj kňaz v Pešti a profesor slovanskej archeológie na viedenskej univerzite. Jeho zrak je upretý do budúcnosti na poslanie Slovanov vo svete.

Ďalšiu trojicu začína Juraj Palkovič, literát, prekladateľ, ale najmä vedúci Katedry reči a literatúry slovenskej na



Zľava: František Palacký, Pavol Jozef Šafárik, Ján Kollár, Juraj Palkovič, Karol Kuzmány, Pavol Jozeffy



Zľava: Jozef Miloslav Hurban, Ludovít Štúr, Michal Miloslav Hodža; dolu: Janko Matuška, Janko Francisci-Rimavský, Janko Kráľ

Evanjelickom lýceu v Bratislave, ktorého rozhladenosť a autorita dala priestor na uvedenie si národnej identity. Tu sa profiloval najskôr Štúr a potom aj jeho žiaci – nasledovníci. O 40 rokov mladší Karol Kuzmány sa stal význačnou osobnosťou ako profesor teológie vo Viedni, bol jedným z iniciátorov a autorov Zpěvníka, do ktorého prispel viacerými výrečnými a hlbokými piesňami. Na národnom poli vyhlbil pozoruhodnú brázdou svojím účinkovaním, spolu s biskupom Štefanom Moyzesom, v novej Matici slovenskej, ako aj autorstvom hymnickej piesne Kto za pravdu horí. Tretím je tisoivský superintendent Pavol Jozeffy, ku ktorému ako k otcovi, autorite, sa utiekala celá evanjelická vzdelaná mládež, ktorý svojou múdrosťou rozriešil ne jeden problém, najmä maďarské

snahy o Uniu, ktorá mala zjednotiť evanjelickú cirkev s reformovanou. Jozeffyho prezieravosť neprehliadla maďarizačné snahy.

Tu sa začína veľký oblúk osobností 19. storočia, ktorí sú obdarovaní mnohými schopnosťami, všetky svoje talenty dali do služieb ľudu v hodine dvanástej, v čase, keď maďarizačný útlak v hrozivom objatí ničil i posledné známky slovenského života. Útlak sa zosilnil najmä po r. 1867, keď Maďari po rakúsko-uhorskom vyrovaní dosiahli práva, ktoré predtým nemali – tu voči slovenskému národu uplatnili tie najkrutejšie odnárodňovacie metódy vyhlasujúc, že v Uhorsku žije iba jeden národ – maďarský, hovoriaci aj inými jazykmi. Centrom, ohniskom prebúdzania spiaceho, už takmer odumretého národa sa stali Ľudovít Štúr, Jozef

Zľava: Samo Tomášik, Janko Chalupka, Samo Chalupka, Daniel Lichard, Ján Kadavý, August H. Krčméry



Hore zľava: August Horislav Škultéty, Ctibor Zoch, Viliam Paulíny-Tóth, Samo Bohdan Hroboň; dole zľava: Andrej Sládkovič, Janko Kalinčiak, Mikuláš Dohnány, Peter Kellner-Hostinský, Pavol Dobšinský



Miloslav Hurban a Michal Miloslav Hodža. Ich prezieravosť, hlboké vzdelanie a cit im ukázali do minulosti, k národnej histórii, k Veľkej Morave – preto sa Devínom nad Dunajom pripomína tisícročná slovenská história, ako aj krajina od Tatier k Dunaju ukazuje na ich snaženie dosiahnuť u cisára samostatné „okolie slovenské“, v ktorom by sa zachovali pre budúcnosť.

Oblúk neohrozených učiteľov národa sa začína od gemerského farára Sama Tomášika, autora mnohých piesní i próz, ale aj hymny Hej Slováci, ktorému pri 50. výročí tejto piesne Praha prichystala triumfálne prijatie. Brezniansky farár Janko Chalupka mal veľký dar posmechu a irónie, ktorú zacielil na tých Slovákov, ktorí v túžbe stať sa pánmi, stávali sa najprv Maďarmi. Jeho mladší brat Samo Chalupka pla-

mennými slovami burcoval slovenské povedomie i náboženskú horlivosť.

Daniel Lichard sa staral o duchovný rozvoj najmä hospodárstva, učil ľudí hospodáriť, jeho priateľ Ján Kadavý začal vydávať kalendáre Živena i „Čítanku pre malje djetki“. August Horislav Krčméry svoje hudobné predpoklady vložil do redigovania prvého časopisu Hlahol a zhudobnil aj Sládkovičovú báseň Hojže Bože.

August Horislav Škultéty sa orientoval viac na mládež, redigoval časopis Zornička a často spolupracoval s Pavlom Dobšinským. Ctiboh Zoch-Cochius v pravej chvíli a horlivo bránil aj obránil slovenčinu, keď napísal Slovo za slovenčinu. Zastal ju najmä proti československy orientovanému názoru Jána Kollára, ktorý napísal Hlasové o potrebe jednoty řeči pro Čechy, Mo-

ravany a Slováky. Viliam Paulíny Tóth, revolucionár, slúžny, vydavateľ, literát bol široko štruktúrovanou osobnosťou. Andrej Sládkovič bol naším najnežnejším lyrikom s patriotickým zanietím, kým Janko Kalinčiak sa stal bystrozrakým posmeškárom malosti, zaostalosti a kariérizmu.

Mikuláš Dohnány, autor Histórie povstaňja slovenského, patrila spolu s Petrom Kellnerom-Hostinským medzi tých študentov, ktorí odišli z Prešporku do Levoče na protest proti odobratiu katedry L. Štúrovi. P. K.-Hostinský bol novinár, redaktor Národných

Novín. Ako rozhladený žurnalista najlepšie dokázal precítiť a pochopiť zmysel národných dejín.

Pozoruhodným znalcom i objaviteľom možností slovenčiny bol do seba zahĺbený Samo Bohdan Hroboň. Pavol Dobšinský bol neúnavným zberateľom ľudovej slovesnosti – porekadiel, piesní, ale najmä povestí a rozprávok, ktoré vyrozprával s citlivosťou a poéziou slovenského Andersena.

**JANKA KRIVOŠOVÁ**  
**zborová presbyterka**  
*Dokončenie nabudúce*

## HODNOTY PRÍTOMNOSTI A MLADÁ GENERÁCIA

*(Prednesené na verejnej diskusii na tému Spoločenské a kultúrne hodnoty dneška a ich vplyv na mladú generáciu, 15. 10. 2009 v Bratislave. Diskusiu zorganizovalo Občianske združenie Femina.)*

Ako sa dnes cítite? Aký ste mali deň? Kto vás dnes nahneval alebo rozosmial? Mali ste vôbec čas na obed? A čo všetko ešte plánujete do noci pripraviť, urobiť?

Možno takéto otázky nedostávame často a možno je naše bytie znečítlive- né natoľko, že si ani neuvedomujeme, čo cítime, prežívame, na čo súbežne myslíme a ako sa vlastne topíme v každodennosti. Nemáme čas. Vnímať, vidieť, registrovať, chápať, spracovať prežiť a dospieť k nejakému rozumnému záveru. A nemáme čas na oddych mysle a duše. A tak sa potácame medzi pa-

radoxmi rýchlej doby a zlomky jasnejších obzorov a výšin ani netušíme.

Máme dvadsať rokov novej slobody a som presvedčená, že tento šok slobody sme doteraz nespracovali. Tvarovanie našich životov sa zmenilo na zhluk nárazových udalostí, od nových politických a spoločenských štruktúr, k novým a netradičným definíciám rolí muža a ženy, novému chápaniu rodinného, partnerského života. Nové normy, nové zákony, nové naprávanie krívd minulosti a nové krivdy prítomnosti. A rovnako nové prístupy k menšinám, sociálne znevýhodneným skupinám, nové nastavenie sociálnych pravidiel. A to všetko je súčasťou našich životov, ktoré však trvajú viac ako dvadsať rokov. Prebudovali sme teda vnútorné ustanovenia spoločnosti, nastavili alebo implantovali nové priority,

upravili sme históriu a hranice našej krajiny, prijali nové technológie a nové pravdy. Isteže, môžeme hodnotiť, polemizovať, dokonca sa aj pohádať, čo je naozaj pre naše ďalšie slovenské a európske žitie – podstatné a správne.

Je však viac než isté, že tlak rýchlych zmien, tlak na okamžitý výkon, tlak na okamžité uspokojenie potreby zamestnávateľa i seba – nás všetkých vyčerpáva. Sme unavení, vyčerpaní a už sa ani nedokážeme vzbúriť. Ticho sme rezignovali a naše životy nechávame unášať do nových sústav, subsystémov a jasne vymedzených zón. Netriedime dojmy ani pojmy, nehľadáme východiská, iba tvoríme akési projekty so smiešnymi víziami a hypotézami. Sme projektoví manažéri ilúzií a iluzórnych predstáv o hodnotách a pravdách.

Samozrejme, zmenili sa aj pracovné pozície. A tak sa snažíme svoje talenty, dary, schopnosti, vzdelanie – zúročiť. Napokon, z niečo predsa musíme užiť seba a rodinu. Nemôžeme si vyberať. Tak teda prijímame pracovné možnosti a sme napokon radi, že práca dáva aspoň na chvíľu mnohému nezmyselnému zmysel. Tešíme sa aspoň z miniatúrneho pocitu potrebnosti, užitočnosti a každodenná rutina nám rozjasníva našu ťažko rozuzliteľnú prítomnosť.

Jednoducho, žijeme. Musíme, aj keď si často myslíme, že ďalší deň už neprežijeme. Stali sa z nás novodobí otroci. Otroci výkonu, otroci predstáv o šťastí, otroci snov o kariére, otroci vlastníctva, otroci noriem úspechu, otroci finančných, politických a mediálnych skupín. Kedy sa to vlastne stalo, že sa slobodné bytosti obdarené rozumom, vôľou, dušou – zmenili na

poslušný, nereptajúci, slúžiaci, beztvárny dav? Isteže, aj v tomto dave sú jedinci, ktorí myslia, cítia a sú si vedomí tejto abnormálnej ťarchy, avšak stále sú súčasťou tohto potupeného davu ľudských bytostí.

Môj príspevok som nazvala *Hodnoty prítomnosti a mladá generácia*. Aké hodnoty? O čom vlastne hovoríme? Koho hodnoty? Vaše? Moje? Susedove? Či hodnoty vládnych garnitúr a finančných a mediálnych skupín? Čo vlastne chceme od mladej generácie, aby kopírovala, aby prijala za správne, etické, múdre? Aké máme vlastne právo očakávať od mladej generácie, aby bola iná ako sme my? Aby bola v slobode zodpovedná, spravodlivá, tolerantná, empatická, sociálne cítiaca? Aby, povedané najväčšími optimistami a bláznami – zachránila svet?

Je čas. Je najvyšší čas hovoriť o ľudskej dôstojnosti, o slobode ľudskej bytosti, ľudskej mysle, o slobode rozhodovania o veciach svojich a verejných. A je najvyšší čas hovoriť o zodpovednosti za vlastný život, o prevzatí zodpovednosti za svoje činy, skutky, myšlienky, obrazy, slová. A je najvyšší čas hovoriť o poslaní a naplnení ľudského života. Tu a teraz. Nie potom. A je najvyšší čas hovoriť aj o ľudskom srdci. O zdivočenom ľudskom srdci, ktoré prestáva ctiť iného, biť a žiť pre iného, cítiť a súcítiť. O ľudskom srdci, ktoré podľahlo zbabelosti a strachu. Je pre nás všetkých – najvyšší čas.

Samozrejme, môžeme teraz sebaľutostivo vypočítavať, aké hodnoty sa dnes preferujú. Aké vzory, aké bezcenné ikony, akí bezcenní ľudia s nálepkou celebrít sa stali pre deti a mládež – modlami. Ale stali sa aj pre nás. Či



chceme, alebo nie, pomáhame im dostať sa na oči verejnosti. A aj keď s nimi nesúhlasíme, ticho a nečinne sa prizierame, ako si vydobyli pozornosť, finančný úspech, priazeň spoločnosti i politiky. A neostáva nám nič iné, len sa podriaďiť hlúpych rozhodnutiam tzv. celebrit o vážnych veciach spoločnosti.

A môžeme hovoriť aj o tom, že naše hodnoty sa vyčerpali. Presnejšie, vzdali sme sa ich. Vzdali sme sa ideálov, snov, vzdali sme sa úsilia nanovo presvedčať svet, že aj umenie nesie v sebe vyššie princípy, ktoré sa oplatí poznať a nasledovať. A vzdali sme aj duchovných právd, právd o Bohu, právd o sebe, právd o nesmrteľnosti duše. Vzdali sme sa seba samých, a to ma desí. Obávam sa, že touto rezignáciou je postihnutá práve generácia 40-, 50-ročných ľudí v našej krajine. Mladšie ročníky, ktoré práve dozreli do veku 30 rokov, sú akoby na križovatke. Túžia naplniť nové sny v novej slobode, túžia byť prospešní, robiť správne veci, túžia byť spravodliví. Avšak zároveň tvrdo narážajú na odpor rôznych štruktúr, rôznych nezmyselných pravidiel, ako aj na odpor vlastníkov firiem či rozhodujúcich pracovníkov v zamestnaniach. Dúfam, že prekročia tento tieň, tento príznak obmedzení, sebeckých a zlovestných múrov v ľudských myšliach. A dúfam, že tento súboj nevzdajú!

A potom sú tu naši mladší a najmladší. Stredoškólcovia a vysokoškólcovia, ktorí sa chystajú roztrhnúť krídla a objasniť svet. Dotknúť sa života, ochutnať ho, nájsť si svoj priestor, svoje smerovanie, svoje učenie. Akou cestou sa majú vydať? Čo majú nasledovať? Je vôbec dnešný svet zvedavý na túžby a sny

našej najmladšej generácie? Aký priestor sme my – starší, im ochotní vytvoriť, pripraviť? A čoho sme ochotní sa v ich prospech aj vzdať?

Ako vysokoškolská učiteľka sledujem niekoľko rokov, ako predčasne starne naša mládež. Ako prirýchlo prichádza o sny, ideály. Mnohí študenti, aby mohli študovať na vysokej škole, zaplatiť si životné náklady v našom tzv. veľkomeste, jednoducho – musia pracovať. A tak sa stávajú pracujúcimi ľuďmi, so všetkými psychickými i fyzickými záťažami. A poznávajú realitu, žijú ňou a potichu sa stávajú šedou pokornou skupinou, ktorá si je vedomá, že nemôže nič zmeniť. Zároveň sa naši pracujúci študenti oberajú o čas mladosti, čas, kedy je ešte priestor na vzdelávanie, poznávanie, hľadanie seba samého. Aká škoda!

Nedávno sa mi stalo, že mi na prednáške zaspal študent. Bolo by to smiešne, ale nie je. Zaspal od vyčerpania z práce. Keď sa mi prišiel ospravedlniť, jeho tmavé kruhy pod očami, strhaný, takmer starecký výraz tváre, zlomené gestá, nesvedčili o preflámovaných nociach na „žúrkach“, ale o absolútnej únave – zo života. Obávam sa, že táto ďalšia generácia nebude mať dosť vnútornej energie, aby napravila naše chyby a zlé rozhodnutia. Takže, aké máme východisko?

Hodnoty prítomnosti a naša mladá generácia. Mali by sme sa spoločne zamyslieť nad tým, akú prítomnosť zanecháme v stope minulosti našim deťom. Želám nám všetkým, aby sme rozhodli pre zmenu. Pre zmenu, ktorá pozitívne ovplyvní budúce životy. Pre zmenu, ktorá vytvorí lepšie podmienky na slobodný, dôstojný život jednotlivca. Pre

zmenu, ktorá utvorí priestor prúdu, ktorý bude znova a znova narušovať patologické javy spoločnosti a politiky. Pre zmenu, ktorá nás v tomto pozemskom čase – aspoň čiastočne oslobodí a privedie nás k múdrosti, poznaniu, pokore, zodpovednosti, etike a kráse

ľudského ducha. A želám nám všetkým, aby sme si viac vážili jeden druhého, ľudský um, ľudskú prácu a ľudské srdce.

**EVA BACHLETOVÁ**  
**členka cirkevného zboru**

## JEŽIŠ TO S TEBOU NEZABALIL. NEZABAL TO ANI TY!

### Víkendový pobyt mládeže 16. – 18. 10. 2009

Milí čitatelia!

Pamätám si na to, akoby to bolo včera, keď sa v kalendári písal 16. október 2009 a do histórie sa vpisuje neopakovateľná udalosť terajšej doby – „légie“ na čele s Ježišom sa rozhodli stráviť víkend v boji proti zatvrdnutým srdciam a lenivým telám všetkých nás.

Aj keď začiatky boli trochu neisté, keďže viacerí z nás... (teda, priznávam – bola som to ja) proklamovali, že ideme do Matejkovej pri Brezne – na čom by nebolo nič zlé, pokiaľ by sme nešli asi o 250 km východnejšie, k Brezovej pod Bradlom. Napriek drobnej chybe mojej maličkosti sme úspešne udali navigácii smer – smer Matejková.

Po asi hodine a pol bojov s bratislavskými zápchami, nepresnou navigáciou a poľnými cestičkami sme dorazili do cieľa. V chladnej miestnosti naplnenej množstvom ľudí a skoro žiadnym teplom (čo evidentne nejakým spôsobom porušuje mne známe fyzikálne zákony) som sa strategicky premiestnila ku krbu, kde vďaka našim mužom tlel ohniček. Spočiatku chlad-

ná miestnosť sa onedlho naplnila smiechom pri nevšedných hrách ako konvent alebo Evička, kde si? S veľkým očakávaním (a hlavne smiechom) sme pozorovali, ako si Adam so zaviazanými očami hľadá svoju rovnako slepú Evičku, ktorá pred ním uteká a zároveň pokrikuje „Tu som, tu som.“ Samozrejme, nemohli chýbať ani klasické kartové hry, ako sú UNO a bang.

... prešla noc, prišiel deň a naše ospalé telá sa pomaly vyvliekli spod teplučkých perín. Ranné rozjímanie nad Božími menami, ako napríklad Boh bohov, Pán pánov, Imanuel a pod., nás sprevádzalo v myšlienkach celý deň. Veď kto sa môže rovnať Jemu? Scott (chlapík z USA, ktorý je na Slovensku už tretí rok na misii) večer rozprával o zlomenosti srdca. V jednom momente, keď som sa rozhládla okolo seba, som túto zlomenosť mohla vidieť. Videla som tváre zahľadené do seba, tváre, ktoré preskúmavali svoj život a dopytovali sa Pána.

„Agape meal (jedlo agapé)“ zaznelo zo Scottových úst. Ostala som trochu



v pomykove, ale nakoniec to bol neobyčajný zážitok, kde sme všetci jedli, ale nikto si sám do úst nič nevložil. Všetci sme boli odkázaní na milosť ostatných a zároveň sme preukazovali milosť iným – na stole bolo množstvo jedla nakrájaného na malé kúsky, ktorými sme sa navzájom za pomoci špáradiel kfmili.

Ako som už v úvode naznačila, ani naše telá neostali nepovšimnuté a trochu sme ich prevetrali pri výstupe na mohyly. V tých desiatich centimetroch

snehu, ktoré už stihli napadnúť, sme sa vybláznili. Guľovačka bola skvelá, ale ešte lepší bol pocit ticha a pokoja, ktorý človek v meste nájde len málokeďdy.

Na záver by som chcela poďakovať ľuďom, ktorí si dali námahu a zorganizovali víkendový pobyt, a nepochybne tiež Scottovi a všetkým ostatným, vďaka ktorým tam bola taká vynikajúca atmosféra. Nech vás Pán žehná.

**LENKA BARDÍKOVÁ**  
členka mládeže z Legionárskej ul.

## NA SLÁVU BOŽIU A RADOSŤ ĽUDSKÚ



„Za všetko ďakujte, lebo to je Božia vôľa pri vás v Kristovi Ježišovi“ (1. Tesalonickým 5, 18), znelo 18. októbra 2009 v Malom kostole na maďarských službách Božích. Okrem toho, že bolo poďakovanie za úrody zeme, keď sme ďakovali Pánu Bohu za všetky dary, ktoré sme počas celého roka z Jeho štedrej ruky prijali, tento deň sme prichádzali do nášho chrámu, pred Božiu tvár s vďakou za Jeho milosť. Za milosť, ktorú prejavil aj voči nám, ktorí navštevujeme maďarské služby Božie. Pred rokmi bo-

la na týchto službách Božích veľká väčšina starších ľudí, no vďaka Pánu Bohu teraz služby Božie navštevuje aj niekoľko mladých. A tak ako prejav našej vďaky sme využili túto nedeľu, aby sme za toto Pánu Bohu ďakovali. Mládež si pripravila svoj program. Počas služieb Božích odzneli piesne a modlitby mladých. S vďačným srdcom a s radosťou na perách vyznávame: Vďaka Ti, Bože.

**ERIKA HLAČOKOVÁ**  
zborová farárka

## SRDCE FANÚŠIKA – SRDCE UČENÍKA



Srdce fanúšika – srdce učeníka, to bola téma, ktorá sa niesla celým víkendovým stretnutím študentov, pracujúcich aj mladých rodín z Univerzitného pastoračného centra (UPC) Mosty v Častej, ktoré sa uskutočnilo posledný októbrový víkend.

Od stretnutia na bratislavskej autobusovej stanici bolo cítiť dobrú náladu, radosť a priateľstvo. To však bol len zlozok toho, čo mal pre nás Boh pripravené. Piatok večer sme mali priestor trochu bližšie spoznať nových študentov, ktorí medzi nás prišli len prednedávnom, odreagovať sa zábavnou hrou, ale hlavne začať náš spoločný čas modlitbami.

V sobotu doobeda nás brat kaplán Peter Mozola povzbudzoval Božím slovom, aby sme boli fanúšikmi s otvore-

ným srdcom pre ľudí, ktorí potrebujú povzbudiť, ľudí, ktorí potrebujú našu podporu aj naše modlitby. Zdôraznil, že byť pre niekoho fanúšikom v jeho životnom zápase, v zápase pre Krista je rovnako dôležité, ako „hrať vlastné zápasy“. Každý z nás môže byť pre niekoho fanúšikom a každý z nás v istom okamihu života potrebuje fanúšika. V biblických veršoch sme spolu hľadali, aké má byť srdce fanúšika. Taktiež sme chválili Boha piesňami a modlitbami. Popoludnie sme strávili príjemnou prechádzkou na hrad Červený Kameň. Aj keď nám počasie veľmi neprišlo, bol to príjemný čas. Večer nás čakalo ďalšie povzbudenie, ktoré zaznelo z úst študenta teológie Mareka Hrivňáka. Rozprával o srdci učeníka a o výzve urobiť učeníkmi všetky národy. Mys-

lím, že vo väčšine z nás sa prebudilo nové odhodlanie na službu a vzťah s Kristom. Požehnané bolo aj nedeľné spoločenstvo spojené s Večerou Pánovou, počas ktorého prebiehala aj detská besiedka.

Byť niekomu fanúšikom a zároveň byť učeníkom je dôležitá výzva pre

všetkých nás a vyžaduje si to srdce otvorené pre Božie formovanie, Jeho lásku, milosť a taktiež srdce plné lásky k ľuďom okolo nás. Prosme Boha v modlitbách, aby naše srdce takéto bolo.

**LENKA MOLITORISOVÁ**  
*členka UPC Mosty*

## VÍKENDOVKA DORASTU 6. – 8. 11. 2009



Tak ako prichádza jeseň, prichádza aj čas „víkendoviek“. Hoci sa obloha už menej usmieva a viac mračí, my sme sa cez víkend usmievali viac než dosť. Dorast z Legionárskej ul. sa tentokrát v piatok nestretol v suteréne, ale na autobusovej stanici. Všetci boli plní očakávaní, čo prinesie naša, už druhá, víkendovka. Po šťastnom príchode niekoľkých oneskorencov sme sa už pohodlne usadili v autobuse a vyrazili na cestu.

Témou našej víkendovky boli KRIŽOVATKY, teda, v praktickom zmysle slova, naše rozhodnutia. Prvý večer sme sa zamýšľali nad tým, ako rozhodnutie dokáže ovplyvniť celý život, či už pozitívne, alebo negatívne. V sobotu večer nás sprevádzalo vedomie toho, že Boh sa už pre nás rozhodol a teraz je rad na nás. V nedeľu sme odchádzali s túžbou robiť správne rozhodnutia každý deň pomocou Božej výzbroje a vedenia.

Popri výdatnom duchovnom pokrme, v podobe večerných tém a doobedňajších seminárov, sme si užili aj kopu zábavy, či už počas hry – turnaja v penovom hokeji – alebo pri scénkach a večerných hrách. Filmový večer nás obohatil v otázkach vzťahu a lásky z kresťanského pohľadu. Takisto sme sa aj lepšie spoznali a mali možnosť diskutovať o svojich názoroch a otázkach.

Tohtoročná víkendovka nás opäť posunula o kúsok ďalej ako spoločenstvo a určite sa stala nezabudnuteľnou, a to nielen kvôli skvelým tričkám, ktoré sme si vyrobili na workshope.

Už teraz sa tešíme na ďalšiu.

**KARINA MIČOVSKÁ**  
*členka tímu vedúcich staršieho dorastu z Legionárskej*

**Združenie evanjelických duchovných**  
Hviezdoslavova 445/5, 052 01 Spišská Nová Ves  
zastúpené: Mgr. Jaroslavom Matysom, predsedom ZED  
IČO: 36160644

V Spišskej Novej Vsi 1. 12. 2009

Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v.  
na Slovensku Bratislava  
Dozorca cirkevného zboru  
Konventná 11  
811 03 Bratislava 1

## Pod'akovanie!

Veľavážený brat dozorca cirkevného zboru Ing. Karol Pavlú,

chcem sa Vám čo najsrdečnejšie poďakovať za váš osobný prístup a finančný dar spojený s návštevou našich partnerov farsárskeho spolku z Nemecka. Zároveň Vám tmočím aj ich poďakovanie. S návštevou u nás boli i vďaka vášmu prístupu veľmi spokojní. Pán Boh nech žehná vašej práci, ktorá v bratislavskom cirkevnom zbore určite nie je ľahká. Som presvedčený, že aj vaše ľudské úsilie Pán Boh požeňuje. Kristus nech i naďalej prebýva vo vašom srdci a Božia múdrosť nech Vás neopúšťa.

S pozdravom: Pán s Vami!



  
Mgr. Jaroslav Matys  
predseda ZED

## V INTERNÁTE V EDS SA OPĀŤ BÝVA



„Hľa, aké dobré, aké milé je to, keď bratia spolu bývajú!“ (Žalm 133, 1)

Tento známy verš z Biblie svojím spôsobom charakterizuje komunitu študentov, ktorí od septembra bývajú v internáte v Evanjelickom dome starostlivosti (EDS) na Partizánskej ul. v Bratislave. „Študenti, ktorí tu chcú bývať, by mali mať záujem o duchovné spoločenstvo. Tak bola zostavená aj prihláška, kde boli uvedené otázky nielen o konfirmácii, ale aj o tom, ako môžu záujemcovia o ubytovanie prispieť k spoločenstvu v internáte alebo k práci v cirkevnom zbore. Veľmi cenní sú pracovníci, ktorí sa zaoberajú duchovnými aktivitami a sú samostatní. „Na mnohých ľuďoch, ktorí tu bývajú, vidno, že sa ich Pán dotkol, že sú naozaj už tzv. hotoví ľudia, ktorí vedú samostatne pracovať a vedú aj iných zapojiť

do duchovnej práce“, skonštatovala správkyňa internátu Elena Sajtáková. Študenti sa okrem pravidelných brigád zúčastňujú na diskusnej skupinke, kde preberajú rôzne aktuálne témy (napr. Ako vyznávať kresťanskú vieru v súčasnom svete, Úvod do Zjavenia Jána, Antikonцепcia, Biblický pohľad na závislosti, Čo je to dobrovoľníctvo v nemocnici). Témami slúžia bratislavskí ev. duchovní i hostia – odborníci z rozmanitých oblastí. Okrem týchto skupíniek bývajú štyrikrát do roka v kaplnke EDS služby Božie so spoveďou a Večeroú Pánovou.

A ako sú spokojní študenti?

Monika, Ekonomická univerzita, Dolnozemska ul. v Bratislave

„Býva sa mi veľmi dobre. Predtým som bývala na inom internáte a nebolo to také príjemné ako tu, aj lokalita je lepšia. Mám novú spolubývajúcu a tie

stretnutia v utorok sa mi celkom páčia...“

Martina, Pedagogická fakulta UK, Moskovská ul. v Bratislave

„Nemôžem to s ničím porovnať, ale som dosť spokojná. Jasné, sú niektoré detaily, s ktorými nie som spokojná, ale vo všeobecnosti môžem povedať, že sa mi tu páči. No tie sprchy sú horšie... A brigády? Na jednej strane je to fajn, že sa spoznávame, a na druhej strane sa priznám, že niekedy mi robí problém si to vôbec zatriediť, je to tro-

chu také stresujúce. Skupinky sú fajn, ale mám svoju skupinku mimo internátu, takže chodím hlavne tam...“

Veronika, Slovenská technická univerzita v Bratislave

„Som tu spokojná, ani by som nič nemenila. Ešte som predtým nikde inde nebývala. Páči sa mi, že je tu menej ľudí, a tak sme viac spolu.“

**KARINA MIČOVSKÁ**  
*študentka žurnalistiky,*  
*obyvateľka internátu v EDS*

## RODINNÉ CENTRUM BENJAMÍN BILANCUJE ROK SVOJEJ ČINNOSTI

„Jasličky Benjamín každú nedeľu počas hlavných služieb Božích...“ Plagátik približne takéhoto znenia sa jedného dňa objavil na viacerých miestach pri Novom kostole. Rodiny s bábätkami a malými deťmi sa potešili – konečne máme priestor, kde je čisto, teplo, môžeme sa tu nakrímiť, prebaľiť i zahrať, dokonca nechať deti počas bohoslužieb. To ale netušili, že Pán Boh má s týmto priestorom ďalšie zámery. Že tu chce dať zázemie mladým rodinám v zbere i mimo neho. Ako prvá veľká aktivita sa sem v každú stredu „nasťahoval“ detský klub Benjamín, ktorý nadviazal na činnosť podobného klubu v Cirkvi bratskej. Ide o ucelený a štruktúrovaný program pre deti predškolského veku, ktorý im umožní prežiť jedno predpoludnie v „kresťanskej škôlke“: čaká ich ranná herňa, nasleduje spoločné zvítanie, rozcvička pri

riekankách a pesničkách, biblická lekcija, spoločné umývanie rúk a desiata, pohybové hry, divadielko a naň nadväzujúce tvorivé aktivity. Pre rozsah programu a veľký záujem o klub (mnoho mamičiek pochádza i z iných cirkví, resp. z mimocirkevného prostredia) jasličky kapacitne nepostačovali, a tak sa klub odohrával aj v zborovej sieni, neskôr v upravenom suteréne. Za tieto nenahraditeľné priestory sme nášmu cirkevnému zboru veľmi vďační.

Tento rok otvoril klub už svoju tretiu sezónu a hoci z viacerých „jasličkárov“ a „klubákov“ sú už veľkí škôlkari, ba i školáci, o jeho program je stále veľký záujem. Rozbiehame preto popri ňom nový program, tzv. Klubík, ktorý je viac zameraný na vzdelávanie detí formou rôznych tematických činností. Pre starších je tu vyučovanie angličtiny a pre všetkých každý týždeň iný „krú-



M. Podhradská



R. Čanaky

žok“: Pesničkovo, Farbičkovo, Spievanovo a Zahrajkovo.

Prirodzene, že my dospelí sme túžili po spoločenstve nielen pre naše deti, ale i pre nás. A tak sa postupne rozbiehali domáce skupinky, na ktorých sa stretávajú 3 – 4 rodiny aj s deťmi pri Božom slove, a delia sa o radosti a starosti, ktoré prežívajú. K letám už neodmysliteľne patria rodinné tábory, na ktorých toto všetko môžeme prežívať oveľa intenzívnejšie. A práve tábory bývajú často i rodiskom nových myšlienok. Tak sa v roku 2008 zrodila myšlienka pripravovať pre rodiny aj veľké spoločenstvo – stretnutie v kostole (rodinné popoludnia). Nejako podobne sa objavil nápad založiť občianske združenie. Prvotnou motiváciou bolo rozšíriť najmä možnosti financovania našich aktivít o prístup ku grantovým programom, 2 % z dane a pod. Myslí-

me ale, že z Božej vôle sa náš obzor rozšíril a my sme sa stotožnili s myšlienkou kresťanského rodinného centra, ktoré zastreší všetky naše aktivity, a zároveň nás podnieti k novým činnostiam a programom.

Rodinné centrum Benjamín (RCB) bolo oficiálne zaregistrované 28. novembra 2008 a v stanovách je definované jeho poslanie ako „podpora rodiny ako miesta na výchovu detí a prehlbovanie vzťahov medzi manželmi, rodičmi a ich deťmi, v duchu kresťanských biblických hodnôt“. Na ustanovujúcej členskej schôdzi bol zvolený 5-členný výkonný výbor, ktorý sa postupne usiloval naplniť zámer, pre ktorý bolo združenie založené. RCB teraz koordinuje tieto aktivity: detský klub a klubík Benjamín, rodinné popoludnia v kostole, 24-hodinové modlitby, domáce skupinky, tvorivé dielne, rodinné tábory,

príležitostné podujatia pre deti. V nasledujúcom období sa chceme viac zamerať aj na vzdelávanie – pripravujeme cyklus seminárov/poradní o partnerských vzťahoch a výchove detí. Pokiaľ ide o financovanie, uchádzame sa o viaceré granty. Vďaka podpore Hlavného mesta SR Bratislavy v rámci jeho grantového programu môžeme obohatiť pohybové aktivity všetkých detí v zbere o ihrisko (zatiaľ interiérové), o veľké kocky a ďalšie pomôcky.

## Z NAŠEJ HISTÓRIE (pokračovanie)

### Evanjelický a. v. zbor v Bratislave v čase revolučných rokov 1848/49

Bratislavský evanjelický zbor sa v tomto období dostáva do sporov, keďže ako trojjazyčný mal v svojich radoch predstaviteľov protichodných názorov. V revolučnom roku sú známe boje slovenských dobrovoľníkov a taktiež snahy slovenských evanjelikov potlačiť postupujúcu maďarizáciu evanjelickej cirkvi, ktorú schválil generálny konvent evanjelickej cirkvi a. v. v Pešti. Gróf Karol Zay, zvolený za jej generálneho inšpektora 11. septembra 1840, sa vyslovil za ideu jednorečového Uhorska a za spojenie evanjelikov s kalvíni. Toto bolo tak z národných, ako i z náboženských dôvodov absolútne neprijateľné pre slovenských evanjelikov. Keď na jednej strane bojovala slovenská evanjelická inteligencia za slovenčinu na bohoslužbách a za svoje a národné práva v prestolnom prosbo-

Dúfam, že som vám umožnila aspoň trochu nahliadnúť do našej činnosti a že spoločne s apoštolom Pavlom vyznáme: „Ale z milosti Božej som, čo som...“ (1K 15, 10). A z milosti Božej je tu pre nás i pre vás aj Rodinné centrum Benjamín. Ďalšie informácie o ňom nájdete na [www.centrumbenjamin.sk](http://www.centrumbenjamin.sk).

**KATARÍNA MINARIČOVÁ**  
*členka cirkevného zboru, predsedníčka výkonného výboru RCB*

pose v júni 1842, generálny konvent evanjelickej cirkvi v Pešti prežíval jednu z najväčších roztržiek medzi zástancami prosbopisu a promaďarskou stranou. Generálny konvent napr. nariadil, aby sa všetky predmety vyučovali po maďarsky. Rozdiely sú oveľa viditeľnejšie neskôr. V roku 1842 vydal Karol Kuzmány Zpěvník evanjelický a v roku 1843 musel palatín Jozef vyvolať grófa Zaya, aby zabezpečil znášanlivosť na evanjelických školách. V júli 1843 sa dohodli L. Štúr, J. M. Hurban a M. M. Hodža na základných pravidlách nového spisovného jazyka a už v decembri toho istého roku rozhodol bratislavský konvent evanjelickej cirkvi o odvolaní L. Štúra z postu námestníka profesora Katedry reči a literatúry československej bratislavského evanjelického lýcea. Na protest proti odvolaniu vtedy opustilo evanjelické lýceum v Bratislave 22 študentov.

Evanjelickí veriaci nielen v Bratislave vtedy s napätím očakávali, čo prinesie zasadnutie uhorského snemu, ktorý v novembri 1847 v Bratislave otvoril palatín Štefan. Na sneme sa hlavne realizovali reformy maďarského reformného hnutia. Hoci na ňom L. Štúr žiada používanie materinského jazyka pri bohoslužbách, je taktiež zástancom zrušenia absolutizmu, poddanstva a občianskych reforiem. V apríli bol uhorský snem v Bratislave ukončený a v jeho rokovaní sa pokračovalo v júli v Pešti. Silný nacionalizmus vyvolal odpor vo Viedni, ktorých následkom bolo vypuknutie revolúcie, v ktorej sa Slováci pridali na stranu cisára.

Bojovali aj maďarskí protestanti za národné ideály. Ako spomína Karol Eugen Schmidt: „Aj evanjelický zbor si splnil tiež svoju úlohu a vo vyšších triedach lýcea bolo prerušené vyučovanie, študenti sa chopili zbraní a vyšli do ulíc. Členovia zboru sa zúčastnili bojov pri Schwechate, iní bojovali pri Wagtele proti J. M. Hurbanovi alebo ošetrovali v nemocniciach ranených.“ Ďalej pokračuje: „Porážkou pri Világoši a kapituláciou Komárňanskej pevnosti bola národnostná otázka porazená a v roku 1849 pokračovala pomsta proti nepriateľovi.“<sup>1</sup>

Tieto búrlivé roky neprešli bez stopy ponad hlavu bratislavského evanjelického zboru. Mnohí maďarskí i nemeckí členovia zboru bojovali práve na strane maďarského odboja proti Slovákom. Na jeseň 1848 bola Bratislava už v rukách cisárskeho vojska. Generál

Vrbna obsadil mesto a začalo sa prenasledovanie. Na jeho rozkaz bol zatknutý nemecký kňaz Pavol Razga a ako píše Július Adamiš: „... pre jeho činnú účasť v maďarskom odboji – zúčastnil sa s gardistami bojov proti Slovákom pod Hurbanom bojovavším“<sup>2</sup> – bol 18. júna 1849 v Bratislave popravený.

V spomienkach Karola Eugena Schmidta je táto udalosť opísaná takto: „Veľké nešťastie, ktoré pri týchto udalostiach postihlo zbor, bola tragická smrť Pavla Razgu, ktorý bol od roku 1846 duchovným bratislavského evanjelického zboru a v týchto krutých časoch pomáhal v boji za národné práva.“<sup>3</sup>

Po skončení revolúcie nastali v zbere určité zmeny. Radca magistrátu a predsedu výboru evanjelického zboru Pavol Ballus zomrel v roku 1848. V roku 1849 sa zbor rozlúčil s inšpektorom zboru a školy Jozefom Bajczyim. Vo všeobecnom zmätku a po príchode generála A. Windischgrätza nebola možnosť voliť nových zástupcov zboru. Zodpovedným bol Kristián Schreicher, kurátor a zástupca predsedu výboru.

**MARTIN KAMENSKÝ**  
*člen cirkevného zboru*  
(Pokračovanie nabudúce)

Poznámky:

- 1 Schrödl, Jozef – Schmidt, K. E. a i.: c.d., s. 235.
- 2 Adamiš, Július: c.d., s. 43.
- 3 Schrödl, Jozef – Schmidt, K. E. a i.: c.d., s. 237.

## STARÁ ŠTEDROVEČERNÁ ZVEŠŤ

### *Evanjelium podľa Matúša 20, 1 - 16*

V preplnenom kostole vystúpil farár na kazateľnicu. Pomodlil sa, otvoril Bibliu a začal štedrovečernú kázeň. Už po úvodných vetách v chráme zašumelo. S pribúdajúcim časom sa šum stupňoval a prerástol do otvoreného pohoršenia.

„Veď - veď to isté hovoril, aj keď som tu bol naposledy“, ozval sa muž, ktorý navštevoval služby Božie len na Štedrý večer.

„Veru - presne to isté kázal aj vlni“, pobúrene prikyvovali ďalší. Farár, spozorujúc, čo si ľudia povrávajú, povedal: „Máte pravdu - nemám nijakú inú zvesť ako vlni. No premýšľajme spolu, či sa v našom vzťahu k Pánu Bohu a k sebe navzájom zmenilo čosi k lepšiemu?“ Nezmenilo! - Preto nemám žiadnu inú zvesť.“

Všetci razom stíchli. Tí, ktorí chodili do kostola iba raz do roka, ale aj tí, ktorí v ňom sedávali každú nedeľu. A onen farár kázal. Kázal o tom, že je zle, keď sa naše životy - kazateľa i poslucháčov - ak sa naše vzťahy k Pánu Bohu i k blížnym nemenia k lepšiemu. A najmä zvestoval dávne posolstvo Vianoc: radostnú zvesť, že navzdory našej zatvrdilosti sa nezmenil Boží vzťah k nám, že Pán Boh nás má rád takých, akí sme: s naším tvrdým srdcom, i s našou samospravodlivosťou, ale nechce, aby sme takí zostali.

O tom hovorí text z Evanjelia podľa Matúša 20, 1 - 16.

Kto sa doň pozorne začíta, možno si povie: „To predsa vôbec nesúvisí s Vianocami.“ Naozaj? Pri sústredenom čí-

taní a počúvaní zistíme, že ide o nanajvyšš vianočné, priam štedrovečerné podobienstvo. V slovenských prekladoch Biblie má nadpis: Robotníci na vinici. Avšak názov, ktorý lepšie vystihuje, o čom tento príbeh hovorí, je: Podobienstvo o dobrotivom Pánovi. To sa na Vianoce stalo skutočnosťou.

Zhora - zo slávy nebies k nám prišiel dobrotivý Pán (por. verš 15b). Návštevy zhora - z najvyšších miest nemáme príliš v láske. Trochu sa ich obávame. Bojíme sa, že tí, ktorí prídu, si budú počínať ako tvrdí kontrolóri nášho života a dajú nám pocítiť, akú moc majú nad nami. Keď k nám však prichádza Pán Boh z výsosti - deje sa to až s neočakávanou láskou.

Tak je to aj v našom podobenstve. Hospodár - predstavujúci Pána Boha, je dobrotivý ku všetkým. O všetkých stojí - pre každého má prácu, aj spravodlivú odmenu.

Väčšina tých, ktorí sa s Ním stretli v podobenstve, to spoznali. No zdá sa, že to nepoznávajú mnohí, ktorí prídu do kostola iba raz - dvakrát v roku. Sťa by nevníмали, že Pán Ježiš Kristus aj o nich stojí, aj pre nich prišiel, aj pre nich má prácu i odmenu.

Istý film zachytáva prostredie detského mestečka - komunity, kde žilo niekoľko manželských dvojíc a každá z nich okrem vlastných detí vychovávala aj deti adoptované. Jeden taký osvojený chlapec raz ušiel. Jeho rodičia ho celučký deň hľadali. Napokon ho adoptívny otec objavil neskoro večer ukrytého v korune stromu. „Prečo si to urobil?“, spýtal sa otec chlapca.

„Chcel som len vedieť, či by som niekomu chýbal“, odpovedal osvojený syn.

Vianoce sú svedectvom o tom, že Pánu Bohu chýbame, že nás čaká, hľadá nás. Chýbame Mu nielen v nebi - ale už tu na Zemi. Tu vychádza za nami, hľadá nás - dáva nám svoju lásku, dáva nám prácu - pripravuje nám odmenu. Lebo všetci sme Mu rovnako vzácní. Možno vám, milí bratia, milé sestry, ktorí do kostola prichádzate zriedka, to už dlho nik nepovedal, možno máte pocit, že i tak nikomu nechýbate, no nie je to tak. Chýbate Pánu Bohu i mnohým z nás.

Prepáčte, ak to, že nám chýbate, nezaznieva v cirkvi zreteľnejšie alebo zaznieva iba ako výčitka, a nie predovšetkým ako pozvanie. Ak tvrdím: chýbate, prosím, počujte to najmä ako pozvanie. Skúste žiť s nami, ktorým chýbate, pravidelne sa zúčastňovať života cirkevného zboru, prichádzať na služby Božie, na biblické hodiny, do spevokolu, mladší na stretnutie mládeže, dorastu, do besiedky či na nábožensvo. Skúste spoznať nás, ktorí o vás stojíme.

Bolo by krátkozraké vidieť veci čierobielo, ako keby tí „pravidelní“ boli v poriadku a tí „občasní“ nie. Nie je to tak, ba je možné, že niekto z „pravidelných“ pozrie na „občasných“ aj krivo a z pohľadu mu vyčítate: „Kde si bol/bola doteraz?“ To nie je dobrá cesta. Nie je najpodstatnejšie, kto kedy prišiel, ako dlho patrime Ježišovi, odkedy sme v Pánovej službe; podstatné je, či a ako prijímame Božie pozvanie. A to dnes znie nám všetkým rovnako.

Neraz krivo pozeráme jedni na druhých práve preto, že jedni sú sklamaní, keď všetka práca i farcha zodpoved-



*Mikuláš Galanda - Vianočný motív*

nosti ležia na ich pleciah - a tí ďalší, akoby sa len „viezli“ a zostávali voči hlasu dobrotivého Pána hluchí.

Pán Boh vidí všetku obetavosť, prácu, námahu, čas vás, ktorí sa staráte o náš zbor z akejkoľvek stránky. Patrí vám za to vďaka. Veď robiť niečo s láskou pre iných, to sa dnes „nenosí“. Nebolo by však múdre zakladať si na tom. Veď Pán Boh nemeria podľa odpracovaných zásluh, ale podľa svojej lásky. Nerobí to tak, že by dal zo svojej lásky niekomu iba trošku. Každý z nás bez rozdielu potrebuje Božie odpustenie, radosť, pokoj, spasenie. A to prišlo v narodenom Ježišovi pre všetkých. Prišlo ako nezaslúžený dar, aby z nás hriešnych ľudí vytvorilo milované a omilostené Božie deti. - Aby z nás,

ktorí sme takí rozdielni a sociologicky videné sa pre mnohú rozmanitosť spolu až „nehodíme“, vytvorilo vzácny Boží ľud – cirkev – ľudí, ktorí ponosú Božie pozvanie a Ježišovu lásku ďalším.

Toto je tá stará zvesť, posolstvo dáv-

nych vianočných sviatkov pre mňa i pre teba. Blahoslavený, kto sa na ňom nepohorší.

**MARTIN ŠEFRANKO**  
*zborový farár*

## KAPLÁNSKE ZAČIATKY

Patrím k tým kaplánom, ktorí skončili štúdium v roku 1953. Mali sme byť ordinovaní do služby v cirkvi. Vtedajší biskup Vladimír Pavel Čobrda si želal nás ordinovať ako už posledných v svojej hodnosti biskupa v Liptovskom Mikuláši. Sestra kaplána v Liptovskom Mikuláši Darina Bancíková začala so zborom všetko pripravovať. Všetci sme sa podpísali a žiadali, aby nás pán biskup Čobrda ordinoval. To vyvolalo nevôľu vtedajších úradov. Prvých troch podpísaných chceli potrestať, nedať im súhlas na ordináciu. Ordinoval nás gen. biskup Ján Chabada 19. júla 1953, i keď sme ho nepozvali.

Ja som bol ustanovený za seniorálneho kaplána do Bratislavy k seniorovi Júliusovi Adamišovi. Býval som v teologickom internáte na Legionárskej ul., ktorý zoštatnili a prevzali iní. Nemal som kde bývať. Prišiel večer a nevedel som, kde budem nocovať. Senior Adamiš vyriešil vec tak, že som spával v hospodárskej kancelárii na farskom úrade.

Vtedy odchádzal z Bratislavy do Hája brat farár Július Cibulka. Vážil som si, že aj so mnou sa rozlúčil a želal mi Božie požehnanie v práci. Po ňom prišiel brat

Albert Predmerský a potom brat Ivan Kolesár, štátny docent a potom senior.

Učil som denne náboženstvo, čo aj len jednu hodinu. Zostavoval som programy na piatkové vnútromisijné večierky na Konventnej ul. tak, ako to predtým robil kaplán Andrej Kvas. V tom boli mi nápomocní študenti teológie, ktorí účinkovali aj v spevokole. 1. februára 1954 však odišli do Modry a veľmi nám chýbali.

Ako kaplán som pravidelne vykonával večerné služby Božie, zvlášť v Malom kostole; nielen v nedeľu, ale aj v počas týždňa. Tie boli pre kaplána.

Evangelické dílo z Brna poslalo na faru pozvánky na stretnutie. Jednu pozvánku som dal teológom. A to bolo zlé, že organizujem zájazd do Brna atď. Z vtedajšieho štátneho úradu tzv. SLOVÚC-u prišlo rozhodnutie: okamžite musím odísť z Bratislavy! V nedeľu 14. februára 1954 vykonal som ešte večerné služby Božie v Malom kostole, a tým sa skončilo moje kaplánske pôsobenie v Bratislave, Preložili ma na Biskupský úrad Západného dištriktu do Zvolena.

Kaplánske roky sú vždy školou života, i keď niekedy tvrdou, ale požehnanou. Vďačný som za ne Pánovi cirkvi.

V tom Malom kostole som až neskôr opäť pôsobil ako docent. Mával som služby Božie pre teológov. Také sú Božie cesty.

**ANDREJ HAJDUK**  
*jubilujúci ev. farár v. v.*  
*(\*18. 8. 1929)*

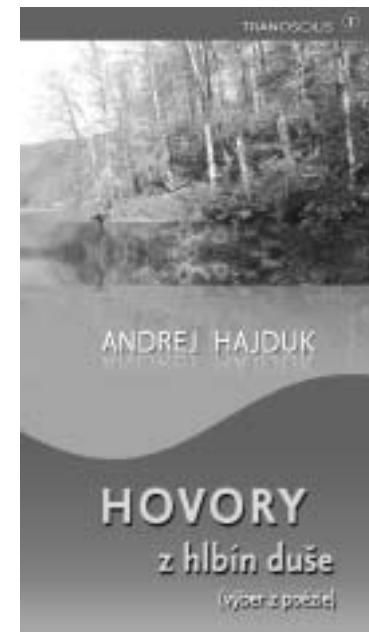
*Od leta 1953 do 14. 2. 1954 pôsobil v Bratislave ako kaplán*

*Bratovi farárovi v. v. doc. Andrejovi Hajdukovi srdečne blahoželáme k jeho okrúhlemu životnému jubileu. Básne A. Hajduka v tomto čísle Ev. Bratislavy pochádzajú z výberu poézie jubilanta Hovory z hlbín duše, ktorý nedávno vyšiel vo vydavateľstvo Tranoscius. Zbierku básní A. Hajduka si môžete kúpiť na našich farských úradoch.*

## VRACIAM SA K TEBE

*Bože,  
vraciam sa k Tebe každodenne  
ako k večnej téme,  
blízko si v svätom slove.  
Opravdove  
v sebe o Teba zápasím,  
ťažko prežívam,  
že včerajší i dnešní apostati  
už nevolajú, že si svätý,  
neprosia už v Tvojom mene,  
dali Ťa medzi veci  
odhodené.  
Bože,  
nech z Tvojho slova rastie  
viera malá  
v zápasoch o Teba deň čo deň  
neprestávam.*

**ANDREJ HAJDUK**





## SLOBODA V KRISTOVI

### Kázeň zo služieb Božích v Novom kostole v Bratislave, 15. novembra 2009

„Kristus nás oslobodil k slobode. Stojte teda a nedajte sa zapriať zase do jarma otroctva. Lebo vy ste k slobode povolaní, bratia. Len aby vám sloboda nebola zámenkou povoľovať telu, ale v láske slúžte si vzájomne. Lebo jedno prikázanie obsahuje celý zákon v plnosti, ono: Milovať budeš bližného svojho ako seba samého.“ Galatským 5, 1, 13 - 14

Milí bratia a sestry!

V týchto dňoch sa slovo sloboda hojne používa všade naokolo, čo nepochybne súvisí s udalosťami, ktorých 20. výročie si budeme o dva dni pripomínať. Dnes si už pomaly len ťažko vieme predstaviť, aký sme mali v minulosti strach, keďkoľvek sme sa priblížili k štátnej hranici, ako zaobalene bolo potrebné vyjadrovať vlastné názory. A možno si ešte matne spomíname na to, že u nás v zbere sa mládež nemohla oficiálne stretávať, a preto toto spoločenstvo existovalo ako spevokol biblických hodín.

Sloboda patrí medzi všeľudské hodnoty a týka sa každého bez ohľadu na to, kde žije a čo robí. Z histórie poznáme viacero pokusov vymedziť, určiť pojmy sloboda, slobodný človek. Paradoxne mnohé takéto snahy v praxi sa skončili úplne opačným výsledkom. Francúzska revolúcia z roku 1789 mala heslo Bratstvo – rovnosť – sloboda, ale, žiaľ, o krátky čas sa zmenila na jakobínsky teror. Africké národy v uplynulých desaťročiach bojovali za „uhuru“ – slobodu od koloniálnych mocností,

aby dnes vo veľkej miere trpeli pod domácimi diktátormi. V záverečnej časti svojho prejavu ku kongresu USA 6. januára 1941 predniesol prezident F. D. Roosevelt svoju víziu sveta po ukončení vojny. Táto reč je dodnes známa ako tzv. The Four Freedoms Speech, teda reč o štyroch slobodách. Konkrétne spomenul, že sa chce zasiať o svet, v ktorom bude zaručená:

sloboda prejavu,  
sloboda vyznania,  
sloboda od chamtivosti, čo by znamenalo slobodu od biedy,  
sloboda od strachu.

Vari sme dnes k Rooseveltovej vízii bližšie ako v čase, keď ju prezentoval, ale určite všetci pociťujeme, že sme stále od jej úplného naplnenia dosť vzdialení.

Prečo sme pred rokom 1989 volali po slobode? Čo nám vlastne chýbalo? Mali sme čo jesť, každý mal zamestnanie, mlieko stálo dve koruny. A predsa sme zisťovali, že to nestačí, že klietka zostane klietkou, hoci by bola aj zlatá. Ne-sloboda zapríčinila rôzne deformácie, medziiným i to, že v atmosfére strachu sme žili dvojaký život. Z existenčných dôvodov ľudia úplne inak vystupovali na verejnosti ako doma, zavretí za bezpečnými stenami, kde si mohli povedať, čo si skutočne myslia. Všetci boli hercami a dôležité bolo nepomyliť sa, kedy si navliecť ktorú masku.

Témou dnešných služieb Božích je sloboda v Kristovi. Spomenul som, že

sloboda je hodnota všeľudská, čo ona navyše znamená pre kresťanov? V Božom slove – Biblii, máme na viacerých miestach opísané, ako sa správali slobodní ľudia, napríklad, že neboli „viazaní“ predsudkami, ktoré v spoločnosti prevládali. Pán Ježiš Kristus počas svojho života na Zemi sa vo všetkej slobode „bavil“ s tými, ktorí boli označovaní za spodinu spoločnosti, nemal problémy priznať sa k tým, ktorými väčšina opovrhovala a vyhlasovala ich za hriešnikov. Nielen cestoval cez územie Samárie, čo bolo pre Židov v tom čase z náboženských dôvodov nepredstaviteľné, ale začal sa tam aj rozprávať so ženou, čím ako muž porušil prevládajúce tabu. Podobné vystupovanie nájdeme i u apoštola Pavla. V jeho listoch sa navyše stretávame i s vysvetlením jeho chápania slobody. O Pavlovi nevieme veľa, ale aj z toho mála, čo máme k dispozícii, si môžeme poskladať určitú mozaiku. Bol farizej a mal vplyv, postavenie, vážnosť. Niekedy sme voči farizejom neprávom príliš prísni. V skutočnosti predstavovali ľudí, ktorým šlo do bodky o dodržiavanie Mojžišovho zákona. A aby náhodou nevznikli pochybnosti alebo nesprávny výklad, pridávali k zákonu ďalšie ustanovenia, zákazy a príkazy. V Pavlovom živote ale prišlo k zásadnej zmene. Stretnutie so vzkrieseným Kristom na ceste do Damasku malo za následok, ako si uvedomil, že zákon síce nie je zlý, nie je správne zaznávať ho, ale zároveň nemôže byť základom vzťahu človeka k Bohu. Stretnutie so živým Bohom znamenalo prelom v jeho živote. Ak dovedy pristupoval k Bohu, uctieval Boha cez striktné plnenie zákona, teraz na základe slobodného prí-



stupu k Bohu bral zákon nie ako zväzujúcu povinnosť, ale ako výraz vďačnosti. S rovnakou horlivosťou ako predtým chodil a hlásal takéto evanjelium, radostnú zvesť a medziiným sa dostal i do Galácie. List Galatským nie je určený jednému zboru do jedného mesta, Galácia bola rímskou provinciou na časti územia dnešnej Malej Ázie. Ľudia tam uverili, prijali zvesť, ktorú Pavel zvestoval, ale, žiaľ, po čase sa k Pavlovi dostala neprijemná správa. Vtedy to predsa len trvalo o čosi dlhšie ako dnes, ale obsah správy ho mimoriadne znepokojil. Po jeho odchode prišli do Galácie ďalší, ktorí spochybňovali jeho službu a obsah jeho zvesti a mladí kresťania v Galácii pod týmto vplyvom začali kolísať. Skutočne je to správne? Nie je Mojžišov zákon to najdôležitejšie? Nie je potrebné, aby sa každý stal najskôr Židom so všetkým čo k tomu patrí, a až potom sa môžeme rozprávať o ďalších veciach? Je Kristus tou správnou cestou k Bohu? Nie je to spochybňovanie našich tradícií, dedičstva otcov? Pavel si teda sadá, dnes by poslal SMS alebo e-mail, vtedy mohol

iba písať list, a s impulzívnosťou jemu vlastnou píše: „Ó, nerozumní Galaťania. Kto vás takto omámil?“ (Začiatok tretej kapitoly.) „Prijali ste slobodu, a teraz sa jej zriekate?“

Žijeme dnes v iných časoch a podmienkach, ale Pavlove slová nám majú čo povedať. Ako je to vlastne s našou slobodou – slobodou v Kristovi? Mohli by sme hovoriť o viacerých jej vlastnostiach, spomeniem tri, ktoré osobne považujem za mimoriadne dôležité.

Prvou vlastnosťou našej slobody je voľný prístup k Bohu. V Starej zmluve sa stretávame s Bohom – Tvorcom, Stvoriteľom, Panovníkom, Všemohúcim. Ale príchodom Pána Ježiša Krista na Zem, ako Božieho Syna, dostávame niečo mimoriadne vzácne. Pán Ježiš hovorí učeníkom, ako sa majú modliť a vzorovú modlitbu začína slovami: „Otče náš.“ Pán Boh sa stáva naším Otcom. Môžeme k Nemu pristupovať slobodne, kedykoľvek, bez obáv a v dôvere tak, ako v normálne fungujúcej rodine pristupujú deti k svojmu otcovi. Stále zostáva vševládny Pánom, ale zároveň si nás ako Otec povoláva za svoje deti.

Druhým aspektom slobody je sloboda od hriechu. Tu je potrebné veľmi jasne zdôrazniť, že nehovoríme a nemôžeme hovoriť o tom, že tí, ktorí veria v Boha, viac nehrešia. S takýmito názormi sa síce z času na čas stretávame, ale musíme ich jednoznačne odmietnuť. Sloboda od hriechu znamená, že keď padneme, môžeme naše previnenie priniesť pod Kristov kríž, tam ho nechať a odchádzať ako slobodní ľudia, ktorých bremeno hriechu neťažá. Kristus zomrel na kríži a v Jeho obeti sme dostali nevýslovný dar odpustenia hriechov. Apoštol Ján píše vo svojom liste,

že ak vyznávame svoje hriechy, On – Pán Ježiš Kristus – je verný a spravodlivý, aby nám hriechy odpustil a očistil nás od každej nepravosti. A ak sa vrátíme trochu späť – k Bohu môžeme pristupovať ako k Otcovi, v dôvere, že chce pre nás to najlepšie. Asi v každej rodine vznikne z času na čas napätie medzi rodičmi a deťmi. Ale ak aj deti rodičov nahnevajú a sklamú, stále zostávajú ich deťmi. Sloboda od hriechu teda znamená i to, že si nemusíme navliekať rôzne masky, nepotrebujeme sa hrať na lepších, ako v skutočnosti sme.

Ako som skôr uviedol, prezident Roosevelt hovoril o slobode od strachu, a to je tretia vlastnosť slobody, ktorú by som chcel spomenúť. Máme dostatok dôvodov na úzkosť, obavy a strach. Začína sa to už pri deťoch – vezmú ma na školu, na ktorú sa hlásim? A neskôr je toho stále viac. Obavy zo straty zamestnania, strach o deti, úzkosť pred chorobami. Ak hovoríme o slobode od strachu, nie je to niečo, čo funguje ako zázračné šibnutie čarovným prútikom. Pán Boh nám túto slobodu ponúka a my sa môžeme učiť postupne ju prijímať a žiť v presvedčení, že o nás vie a záleží mu na nás.

Sloboda je dar. Keď sme ju dostali v roku 1989, nevedeli sme sa jej nasýtiť. To ľahké mrazenie v chrbte, keď sme sa blížili k prechodu v Bergu – skutočne môžeme aj ďalej? Poznanie, že v praxi už platí nielen sloboda prejavu, ale i sloboda po prejave, toto všetko patrí k zážitkom, na ktoré naša generácia nezabudne. Žiaľ, po čase sa eufória začala rozplývať a spoznali sme i niečo iné: že nemať slobodu je niečo tragické, ale nesprávne pochopená a zneužitá sloboda vie mať fatálne dôsledky. Zistili sme, že voľne cestovať za hranice je nádherné,

ale ak to zároveň znamená, že sa k nám podstatne ľahšie dostávajú drogy a organizovaný zločin, je niekde chyba. Aj sloboda názoru je niečo skvelé, ale ak sa zvrhne na nevyberané a zákerné útoky proti druhým ľuďom alebo celým národom, uvažujeme, čo s tým. To, že sloboda má dve stránky, ktoré nemožno od seba oddeliť, teda právo i zodpovednosť, bolo zrejmé aj Pavlovi. Väčšiu časť listu Galatským ich pobáda, aby si ju nedali vziať, ale ku koncu poukazuje i na rozumné narábanie so slobodou. Presne, ako sme čítali – aby sloboda nebola zámenkou povoľovať telu. A potom pokračuje výpočtom skutkov tela. Ak slobodu prijímame bez zodpovednosti, mení sa na anarchiu a zo slobodných ľudí sú voľnomyšlienkári. Ak kresťan rozumie slobode ako možnosti robiť čokoľvek a akoľkoľvek, popiera vlastne Kristovu obeť, pretože namiesto vzťahu k Bohu ako k Otcovi ho považuje za automat na „žehlenie“ všetkých chybných rozhodnutí.

Bratia a sestry! Sme slobodní ľudia? Dokážeme slobodu prijímať a zároveň ju poskytovať ostatným? Ono je to celé o veciach dôležitých, ale rozmenené na

drobné i tých každodenných. Ak si vytvorím svoj obraz kresťana a nepripustím možnosť, že niekto môže byť iný, som vedľa. Ak sa domnievam, že iba moje prejavy zbožnosti a uctievania Pána Boha sú tie jediné správne a nedoprajem iným v tomto smere voľnosť, som tiež mimo. A ak sa cítim vo svojich prejavoch uctievania a zbožnosti úplne slobodný a nepripúšťam, že môj sused preferuje určitú, možno tradičnú formu, oberám ho o slobodu a sám sa stávam neslobodným vo svojom uvažovaní.

O slobode by bolo možné hovoriť ešte mnoho, ale dovoľte mi zakončiť tým, čím som začal, teda biblickým textom:

*„Kristus nás oslobodil k slobode. Stojte teda a nedajte sa zapliahnúť zase do jarma otroctva. Lebo vy ste k slobode povolaní, bratia. Len aby vám sloboda nebola zámenkou povoľovať telu, ale v láske slúžte si vo spoločnosti. Lebo jedno prikázanie obsahuje celý zákon v plnosti, ono: Milovať budeš blížneho svojho ako seba samého.“*

**PETER SYNAK**  
**ordinovaný diakon, zástupca zborového dozorca za Nový kostol**

## POZÝVAME VÁS NA VÝSTAVU HISTORICKÝCH GLÓBUSOV

V dňoch 26. 11. – 20. 12. 2009 sa na barokovom nádvorí Univerzitetnej knižnice v Bratislave koná výstava zemských a hviezdnych glóbusov zachovaných v Knižnici Evanjelického lýcea v Bratislave na Konventnej ul. V tejto pozoruhodnej, na Slovensku najväčšej zachovanej zbierke, sa nachádza okrem iných druhý a tretí najstarší na Slovensku zachovaný glóbus. Výstava je vyvrcholením projektu reštaurovania a prezentácie zbierky, ktorý uskutočňuje Ústredná knižnica SAV v Bratislave ako správca Knižnici Evanjelického lýcea v Bratislave na Konventnej ul. v spolupráci s Cirkevným zborom Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku v Bratislave. Viac informácií o výstave, zbierke, jej reštaurovaní a dejinách historických glóbusov nájdete na stránke <http://www.uk.sav.sk/globusy>.

## MARTIN LUTHER: JAK SE MODLIT (Rada pro dobrého přítele); MODLITBY

Vyd. Zdeněk Susa, Středokluky 2009,  
preložil a záverečnú štúdiu napísal Ondřej Macek

Táto útla kniha (191 strán vreckového formátu) je síce výsledkom vedeckej bádateľskej činnosti v rámci výskumného grantu Modlitba u Martina Luthera udeľeného Evanjelickej teologickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe Grantovou agentúrou tejto univerzity, publikácia sama je však výsostne praktická. Duchovný úžitok z nej môžu ako mať radoví členovia cirkvi, tak aj profesori teológie.

Na úvod knihy zaradil Ondřej Macek preklad Lutherovho spisu o modlitbe *Eine einfältige Weise zu beten, für einen guten Freund* (1535) podľa kritickej edície Weimarského vydania (WA) Lutherovho súborného diela (WA 38 358 - 373). Luther odporúča, aby sa nám modlitba stala ráno prvým a večer posledným dielom. Varuje pred falošnými a podvodnými myšlienkami, ktoré nahovárajú: „*Počkaj ešte chvíľku, pomodlíš sa o hodinu, teraz musíš zariadiť to či ono*“ (s. 7). A dodáva: „*Diabol (na rozdiel od nás) nie je lenivý ani nedbavý*“ (s. 9). Zároveň s Hieronýmom prizvukuje, že „*kto usilovne pracuje, modlí sa dvojnásobne*“ (s. 8), čím vyjadril, že ak v našej práci ctíme Boha a myslíme na Jeho prikázania, to robí z ľudského diela zároveň aj modlitbu.

Úvodnú časť knihy nazvanú **Ako sa modliť** tvoria Lutherove usmernenia ako praktizovať modlitebný život. Ide o meditácie nad prosbami Otčenáša, nad Desatorom a Krédom. Pritom „*dobrá modlitba nemá byť ani dlhá ani dlho*

*odkladaná, treba sa modliť často a vášnivo*“ (s. 39). Stačí vziať si z reformátorových odporúčaní iba polovicu, alebo iba malú časť a človek môže rozožať vo svojom srdci plamienok. Veď „*dobré modlitby nie sú tie odriekané, pri ktorých nevieme začiatku ani konca, ale tie, kde dbáme na všetky slová a myšlienky*“ (s. 19). Ako píše prekladateľ v edičnej poznámke: „*Lutherove Modlitebné knižky sú zámerne skôr úvodom do viery ako zbierkami modlitieb. Luther chcel vlastne svojimi Modlitebnými knižkami takéto zbierky nahradiť, ba odstrániť. Jeho parafrázy Otčenáša sa mali stať inšpiráciou k vlastnej modlitebnej praxi*“ (s. 188).

Druhú časť publikácie nazvanú **Modlitby** tvoria Lutherove modlitby. Hoci za Lutherovho života bolo publikovaných iba tridsať jeho modlitieb, po reformátrovej smrti začali rôzni vydavatelia uverejňovať modlitby zachované v záznamoch Lutherových prednášok, listov, rečí pri stole a pod. „*Proti vlastnej teológii modlitby sa tak Luther stal už na sklonku šestnásteho storočia klasikom modlitebných zbierok*“ (s. 189). Nemec-ké a latinské modlitby preložil Ondřej Macek z edície Friedera Schulza *Die Gebete Luthers* (GL) z r. 1976 Pod každou z modlitieb je uvedený odkaz na to dielo reformátora, z ktorého je modlitba prevzatá, rok vzniku (resp. prvého uverejnenia), odkaz na WA, aj na číslo modlitby v GL. Modlitby sú tematicky rozdelené do 16-tich kapitol: 1. Domáca pobožnosť, 2. Vďaky, 3. Radosť k mod-

litbe, 4. Spytovanie, 5. Prosby o Božie požehnanie a pomoc, 6. V službe Božej, 7. Vo všedný deň, 8. Manželstvo a rodina, 9. Pochybnosti, 10. Choroba a blízkosť smrti, 11. Príhovory (pozn. red.: *príhovorné modlitby*), 12. Za cirkev, 13. Cesta k Večeri Pánovej, 14. Kolekty, 15. Litánie, 16. Farárske modlitby.

Po reformátorových modlitbách nasleduje štúdiá Ondreja Macka **Modlitba Martina Luthera**. Macek pripomína základné maximá, ktoré Luther pre modlitbu formuloval. „*Modlitba by nemala byť iba vonkajšou záležitosťou úst, ale túžbou srdca*“ (s. 131). „*Duši nepomôže, keď si telo oblečie svätý odev, ako to robia duchovní a kňazi*“ (s. 132). Pretože „*viera rastie z modlitby - modlitba rastie z viery*“ (s. 133), podčiarkuje Macek. Vo svojej hodnotnej štúdii sa dotýka tém ako: Prikázanie - zaslúbenie - núdza; Príprava na modlitbu; Vypočutie modlitieb; Kde a ako sa modliť; Priebeh modlitby a jej druhy; Ďakovať; Príhovorná modlitba; Modlitebné knižky; Meditácia katechizmu; Povzbudenie a pokyny pre modlitbu a meditáciu; Domáce katechizmové modlitby; Bohoslužobné a kazálne modlitby; Zbožnosť; Modlitba ako najvyšší úrad - bez viery niet modlitby; Neustála modlitba.

V časti Bohoslužobné a kazálne modlitby nie je bez zaujímavosti poznámka, že „*Bohoslužobnú modlitbu odporúčal Luther zatiaľ konať čelom k oltáru, kým dôjde k jeho úplnému odstráneniu, Ježiš Kristus sa pri poslednej Večeri taktiež učeníkom neotáčal chrbtom*“ (s. 170).

Popri kázani Luther hodnotí modlitbu „*ako najvyšší úrad v kresťanstve*“. Bez modlitby hrozí strata viery. „*Človek sám sa vo svojich starostiach iba utopí a pre-*

*padá sa v nich hlbšie a hlbšie*“ (s. 178). V záverečnej edičnej poznámke Ondřej Macek uvádza, že zrejme iba výnimočne bude možné bez ďalšieho urobiť z Lutherovej modlitby - modlitby človeka šestnásteho storočia - modlitbu človeka dvadsiateho prvého storočia. Predsa v knihe „*vydané modlitby môžu dobre poslúžiť ako inšpirácia k vlastnej modlitebnej meditácii*“ (s. 190n).

Verím, že kto sa oboznámi s Lutherovými modlitbami i jeho radami, ako sa modliť, bude nielen inšpirovaný k vlastnej modlitbe, ale aj nesmierne povzbudený, obohatený a posilnený vo viere v Ježiša Krista. Na záver jedna z Lutherových modlitieb - meditácia nad treťou prosbou Otčenáša: Bud' vôľa Tvoja ako v nebi, tak i na zemi. - Vidieť v nej mnoho z reformátorových zápasov:

„*Ach, milý Pane Bože, Otče, Ty vieš, že svet nemôže celkom zničiť Tvoje meno ani Tvoje kráľovstvo. A predsa sú takí, ktorí dňom i nocou obchádzajú, stroja úklady, sú zákerní, sopia hnevom vyhrážajú sa, vyčítajú, navzájom sa posilňujú, dodávajú si odvahu, sú plní zlovoľe proti Tvojmu menu, slovu, kráľovstvu i Tvojim deťom, ktoré chcú povraždiť. Preto milý Bože, naprav a bráň: Obráť a naprav tých, ktorí ešte majú poznať Tvoju dobrú vôľu, aby jej boli poslušní spolu s nami a my spolu s nimi; daj, aby sme všetci radi, ochotne a trepežlivo znášali všetko zlo, kríž a protivensť a aby sme v tom poznávali a zakúšali Tvoju dobrú, milostivú a plnú vôľu. Zabraňuj však tým, ktorí sa nechcú vzdať svojho zúrenia, vyčítania, nenávisť, vyhrážania, zlej vôľe a ubližovania. Daj, nech to s nimi dopadne tak, ako spieva Žalm 7,16. Amen.*“

**MARTIN ŠEFRANKO**

## PÁN BOH MÁ VESELÝCH ĽUDÍ RÁD

Zhovárajú sa dvaja farári:

„Mne sú zo všetkých športovcov najsympatickejší cyklisti.“

„Prečo?“ Pýta sa druhý.

„Lebo sa poctivo starajú o svoje duše.“

## VEČERA PÁNOVA V DOMÁCNOSTI

Tých, ktorí už pre vysoký vek alebo zdravotné problémy nevládu prísť do kostola a majú záujem prijať sviatosť Večere Pánovej (VP) v domácnosti, prosíme, aby telefonicky alebo prostredníctvom svojich blízkych kontaktovali naše farské úrady alebo aj priamo niektorého z duchovných nášho cirkevného zboru. Kontakt na nich dostanete na farských úradoch, nájdete ho i v schematizme Tranovského kalendára alebo na našej webovej stránke [www.ecavba.sk](http://www.ecavba.sk) Kontakty.

## ÚRADNÉ HODINY – KONTAKTY

**EVANJELICKÝ FARSKÝ ÚRAD, Konventná 11, 811 03 Bratislava**  
(Pastorálny obvod Veľký a Malý kostol)

Tel. hospodárska správa: 02 / 5441 3031

Tel. kancelária duchovných: 02 / 5441 4604

E-mail: [konventba.ba@ecavba.sk](mailto:konventba.ba@ecavba.sk)

Úradné hodiny:

Hospodárska správa: pondelok, utorok, štvrtok a piatok: 9.00 – 13.00 hod.; streda: 9.00 – 13.00 hod. a 14.00 – 16.30 hod.

Duchovní: utorok: 14.00 – 17.00 hod., streda: 9.30 – 12.30 hod., štvrtok: 14.00 – 17.00 hod. Telefonicky si možno dohodnúť stretnutie s duchovným aj mimo uvedených úradných hodín. Kontakt na jednotlivých duchovných i základné informácie dostanete na hospodárskej správe u sestry Bačíkovej: 02/5441 3031.

**EVANJELICKÝ FARSKÝ ÚRAD, Legionárska 4, 811 06 Bratislava**  
(Pastorálny obvod Nový kostol)

Tel.: 02 / 5557 1195, E-mail: [cirkbnvj@mail.t-com.sk](mailto:cirkbnvj@mail.t-com.sk)

Úradné hodiny:

Pondelok: 12.30 – 16.30 hod., utorok: 8.30 – 12.30 hod., streda: 8.30 – 12.30 hod., štvrtok: nestránkový deň, piatok: 8.30 – 12.30 hod.

Kontakt na jednotlivých duchovných i základné informácie dostanete v kancelárii u sestry Fersterovej: 02/5557 1195.

**EVANJELICKÝ FARSKÝ ÚRAD, M. Sch. Trnavského 2/A, 841 01 Bratislava**  
(Pastorálny obvod Dúbravka)

Úradné hodiny duchovných:

Štvrtok: 16.15 – 18.00 hod.

Ďakujeme vám za vašu dôveru a láskavé porozumenie.

Viac informácií: [www.ecavba.sk](http://www.ecavba.sk) Kontakty; Bohoslužby.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A			■	■	■	■	■	■		
B										
C		■	■	■	■	■	■	■	■	■
D										
E	■	■	■	■	■	■	■			
F										
G	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

### BIBLICKÁ KRÍŽOVKA

„... Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Mária za ženu, lebo čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého. Porodí syna a dáš Mu meno Ježiš;...“ pokračovanie citátu z evanjelia je v tajničke biblickej krížovky.

VODOROVNE: **A:** Je Bohom Izraela (1M 33, 20) – **PRVÁ ČASŤ TAJNIČKY** – starobabylonské mesto. **B:** Časť zvolania Pána Ježiša na kríži: „... sabachtani“ (prečo si ma opustil?) – nezatvára. **C:** Rímska jednotka – **DRUHÁ ČASŤ TAJNIČKY**. **D:** Umenie po francúzsky – citoslovce hnevu – drobný morský živočích. **E:** **TRETIA ČASŤ TAJNIČKY** – lodenice. **F:** Starorímsky peniaz – názov športového klubu ... Madrid – MPZ áut Vatikánu a Uruguaja – skratka pred Kristom (kresťanské označenie). **G:** **ŠTVRTÁ (POSLEDNÁ) ČASŤ TAJNIČKY**.

ZVISLE: **1:** „A o deviatej hodine zvolal Ježiš mocným hlasom: „... (Mt 27, 46) – judský kráľ – ŠPZ áut Zambie. **2:** Popevok – vlastnoručne (skratka) – v Devínskej Novej... ? **3:** Rímska päťdesiatka – výbežok pevniny do mora – začiatok slova „orchester“. **4:** Asýrsky boh mesta Eridu – pracuje pri sejbe zrnka – medzinárodná značka motorových vozidiel Maďarska (Hungaria). **5:** Existoval – ajhľa! – značka röntgenu. **6:** Mužské meno – nosič bremien v Ázii. **7:** Ofír a Vesna (zač. mien) – lebo (ľud.) – napíš 2. **8:** Núkanie – zlato po francúzsky – „... Boží prebýva vo vás“ (R 8, 9). **9:** Mesto v Rusku – časť hlavy. **10:** Staroegyptský boh Slnka – zač. slova „ile“ – „Ak nejete telo Syna človeka a nepijete Jeho..., nemáte života v sebe (J 6, 53).

Pomôcky: Él, Ur, lama, ars, as, Éli, Asa, luli, or, Urda, Ra

Krížovku zostavil **PETER BORGULA**  
člen cirkevného zboru

**Rozluštenie:** „... lebo On vyslobodí svoj ľud z ich hrtechov.“ (Mt 1, 21)



*Prajeme Vám  
radostné Vianoce  
a Božie požehnanie  
na všetky Vaše cesty  
v novom roku 2010*

